

ZAKON
O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD
PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

("Službene novine Federacije BiH", br. 39/03, 22/06 i 43/10)

– prečišćeni tekst –

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim se Zakonom uređuje sistem zaštite i spašavanja ljudi, biljnog i životinjskog svijeta, materijalnih, kulturnih, istorijskih i drugih dobara i okoliša (u daljnjem tekstu: ljudi i materijalna dobara) od prirodnih nepogoda, tehničko-tehnoloških, ekoloških i drugih nesreća ili ratnih opasnosti (u daljnjem tekstu: prirodne i druge nesreće), prava i dužnosti građana i tijela Federacije, kantona i općina, privrednih društava i drugih pravnih osoba, te druga pitanja od značaja za oblast zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), **a u skladu sa Okvirnim zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 50/08 – u daljem tekstu: Okvirni zakon o zaštiti i spašavanju)“.**

Član 2.

(1) Zaštita i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća obuhvata: programiranje, planiranje, organiziranje, obučavanje i osposobljavanje, provođenje, nadzor i finansiranje mjera i aktivnosti za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća s ciljem sprečavanja opasnosti, smanjenja broja nesreća i žrtava, te otklanjanja i ublažavanja štetnih djelovanja i posljedica prirodnih i drugih nesreća.

(2) Poslovi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća su od općeg interesa za Federaciju.

Član 3.

U smislu ovoga Zakona pod pojmom:

- 1) *prirodne nepogode* podrazumijevaju se događaji koji su uzrokovani djelovanjem prirodne sile na koje ljudski faktor ne može uticati kao što su: potres, poplava, visoki snijeg i snježni nanosi, olujni ili orkanski vjetar, grad, prolom oblaka, klizište, suša, hladnoća, te masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti;
- 2) *tehničko-tehnološke nesreće* podrazumijevaju se događaji koji su izmakli kontroli pri obavljanju određene djelatnosti ili upravljanja određenim sredstvima za rad i rad s opasnim tvarima, naftom i njenim prerađevinama i energetskim plinovima tokom njihove proizvodnje, prerade, upotrebe, skladištenja, pretovara, prijevoza ili uklanjanja, čije posljedice ugrožavaju ljude i materijalna dobra;
- 3) *druge nesreće* podrazumijevaju velike nesreće u cestovnom, željezničkom, zračnom ili pomorskom prometu, požar, rudarske nesreće, rušenje brana, atomske, nuklearne ili druge nesreće koje uzrokuje čovjek svojim aktivnostima, rat, vanredno stanje ili drugi oblici masovnog stradanja ljudi i uništavanja materijalnih dobara.

Član 4.

(1) Federacija obezbjeđuje izgradnju jedinstvene organizacije zaštite i spašavanja na teritoriji Federacije, u skladu sa ovim Zakonom i drugim propisima, planovima i drugim dokumentima kojima se uređuju pitanja organiziranja, razvoja, pripremanja i upotrebe snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

(2) Svi vidovi zaštite od prirodnih i drugih nesreća organiziraju se i provode u skladu sa načelima međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o zaštiti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i preuzetim međunarodnim obvezama.

Član 5.

Jedinstvena organizacija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, prema ovome Zakonu, ostvaruje se organiziranjem i poduzimanjem slijedećih mjera i djelatnosti:

- 1) otkrivanje, praćenje i sprječavanje opasnosti od prirodnih i drugih nesreća;
- 2) obavješćavanje stanovništva o opasnostima i davanje uputstava za zaštitu i spašavanje;
- 3) obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje;
- 4) organiziranje, opremanje, obučavanje i osposobljavanje civilne zaštite i uspostavljanje i održavanje drugih vidova zaštite i spašavanja;
- 5) mobiliziranje i aktiviranje snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje;
- 6) otklanjanje posljedica prirodnih i drugih nesreća do osiguranja osnovnih uvjeta za život;
- 7) nadzor nad provođenjem propisa o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća;
- 8) pružanje pomoći Republici Srpskoj i **Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine**, susjednim i drugim državama u slučaju prirodne ili druge nesreće;
- 9) traženje pomoći od Republike Srpske i **Brčko Distrikta** Bosne i Hercegovine i susjednih i drugih država u slučaju prirodne ili druge nesreće, **u skladu sa Okvirnim zakonom o zaštiti i spašavanju.**

Član 6.

(1) Mjere i aktivnosti iz člana 5. ovoga Zakona, ostvaruju se putem civilne zaštite koja predstavlja organizirani oblik zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, u skladu sa ovim Zakonom i drugim propisima.

(2) Civilna zaštita i druge djelatnosti namijenjene za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća imaju humanitarne, nevojne i natpolitičke karakteristike i zasnivaju se na solidarnosti i uzajamnom pomaganju svih učesnika u zaštiti i spašavanju.

Član 7.

(1) Zaštitu i spašavanje provode građani, organi vlasti, privredna društva i druga pravna lica, službe zaštite i spašavanja, štabovi, jedinice i povjerenici civilne zaštite, u okviru svojih prava i dužnosti, a na principima saradnje, solidarnosti i uzajamnosti svih učesnika u sprječavanju, otklanjanju ili ublažavanju posljedica djelovanja prirodnih ili drugih nesreća.

(2) Zaštita i spašavanje života i zdravlja ljudi ima prvenstvo u odnosu na sve druge zaštitne i spasilačke djelatnosti.

(3) U slučaju prirodne ili druge nesreće svako je dužan pomagati u kladu sao svojim mogućnostima i sposobnostima.

Član 8.

Nadležni organi Federacije putem nadležnih institucija Bosne i Hercegovine i neposredno, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine i Ustavom Federacije, ostvaruju međunarodnu saradnju radi provođenja zaštite od prirodnih i drugih nesreća, osobito zaključivanjem međunarodnih ugovora i izvještavanjem drugih država o opasnostima i posljedicama prirodnih i drugih nesreća i, po potrebi, pružanjem ili traženjem pomoći u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara na teritoriji Federacije, **a na način i pod uslovima utvrđenim u Okvirnom zakonu o zaštiti i spašavanju.**

Član 9.

Dan civilne zaštite Federacije je 1. mart – Svjetski dan civilne zaštite.

II – PRAVA I DUŽNOSTI GRAĐANA

Član 10.

(1) Građani imaju pravo i dužnost učestvovati u civilnoj zaštiti, izvršavati obvezu davanja materijalnih sredstava i obučavati se za ličnu i uzajamnu zaštitu i za provođenje mjera zaštite i spašavanja.

(2) Pored prava i dužnosti iz stava 1. ovoga člana, građani imaju i pravo i dužnost:

- 1) da u skladu sa zakonom i planovima zaštite i spašavanja budu raspoređeni u štabove, službe zaštite i spašavanja, jedinice i povjerenike civilne zaštite;
- 2) da podatke značajne za zaštitu i spašavanje koje saznaju ili primijete, hitno dostavljaju najbližem operativnom centru civilne zaštite ili policijskoj upravi ili upravi civilne zaštite kantona ili službi civilne zaštite općine;
- 3) da daju podatke potrebne za vođenje evidencija u oblasti zaštite i spašavanja, kao i da, u roku od osam dana od dana nastale promjene, prijave sve promjene koje se odnose na prebivalište, adresu stana, ime, zasnivanje i prestanak radnog odnosa, sticanje stručne spremlje i druge podatke od značaja za zaštitu i spašavanje.

Član 11.

U zaštiti i spašavanju dužni su sudjelovati radno sposobni građani od 18 do 60 godina života (muškarci), odnosno od 18 do 55 godina života (žene).

Član 12.

U civilnu zaštitu ne raspoređuju se:

- 1) lica na službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Oružane snage BiH);
- 2) službenici i namještenici organa unutarnjih poslova, pripadnici policije i kazneno-popravnih zavoda;
- 3) trudnice, majke i samohrani roditelji koji imaju jedno dijete mlađe od sedam godina života, odnosno dvoje ili više djece mlađe od 10 godina života, kao i staratelji djece bez roditelja tih godina života;
- 4) staratelji starim i iznemoglim osobama i
- 5) lica proglašena nesposobnim za služenje u civilnoj zaštiti.

Član 13

(1) Zdravstvenu sposobnost građana za učešće u civilnoj zaštiti i obučavanju za civilnu zaštitu utvrđuju nadležne zdravstvene ustanove, u skladu s propisom iz stava 2. ovoga člana.

(2) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije), na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, propisat će osnove i mjerila za utvrđivanje zdravstvene i psihofizičke sposobnosti za učešće građana u civilnoj zaštiti i obučavanju za civilnu zaštitu.

Član 14.

Pravo i dužnost obučavanja za sudjelovanje u civilnoj zaštiti imaju, pod uvjetima propisanim ovim Zakonom, građani od navršenih 15 do 60 godina života (muškarci), odnosno od 15 do 55 godina života (žene), ako su sposobni pohađati obuku.

Član 15.

U civilnoj zaštiti dobrovoljno mogu sudjelovati svi muškarci i žene stariji od 15 godina, s pravima i dužnostima pripadnika civilne zaštite.

Član 16.

(1) Građani imaju obvezu davanja na privremeno korištenje civilnoj zaštiti vozila, strojeva, opreme i druga materijalnih sredstava, zemljišta, objekata, uređaja i energetskih izvora potrebnih za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća.

(2) Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, odredit će materijalna sredstva, iz stava 1. ovoga člana, koja će građani biti dužni davati za potrebe civilne zaštite i utvrditi svrhu i način predaje, kao i davanje naknade za korištena, oštećena ili uništena sredstva.

Član 17.

Građanin koji je, od nadležnog štaba civilne zaštite ili uprave civilne zaštite ili službe civilne zaštite, pozvan radi sudjelovanja u zaštiti i spašavanju, dužan je odazvati se pozivu tog štaba, odnosno uprave ili službe, na mjesto i vrijeme određeno u pozivu.

Član 18.

(1) Lica u radnom odnosu koja budu pozvana na obavljanje poslova civilne zaštite, u skladu sa članom 17. ovoga Zakona, imaju pravo na novčanu naknadu koju obračunava i isplaćuje organ koji ih je pozvao od osnovice koju čini njegova prosječna mjesečna plaća, ostvarena u prethodnom mjesecu prije mjeseca u kojem je obavljao poslove civilne zaštite, srazmjerno vremenu angažovanja u civilnoj zaštiti.

(2) Vrijeme provedeno na vršenju poslova, iz stava 1. ovoga člana, računa se u radni staž i doprinos za mirovinsko-invalidsko osiguranje plaća pravno lice, **organ uprave i drugi organ vlasti** kod kojeg se lice, iz stava 1. ovoga člana, nalazi u radnom odnosu.

(3) Lica koja samostalno obavljaju neku djelatnost i koja budu pozvana na obavljanje poslova civilne zaštite, u skladu sa članom 17. ovoga Zakona, imaju pravo na novčanu naknadu, koju obračunava i isplaćuje organ koji ih je pozvao, s tim što ta lica sama uplaćuju doprinose za penzijsko-invalidsko osiguranje.

(4) Naknada, iz stava 1. ovoga člana, pripada i nezaposlenim građanima, koju isplaćuje nadležni organ civilne zaštite koji je građanina angažirao za vršenje poslova. Naknada se obračunava na osnovicu koju čini prosječna mjesečna netto plaća ostvarena u Federaciji prema posljednjem saopćenju Federalnog zavoda za statistiku, u prethodnom mjesecu u odnosu na mjesec u kojem je građanin angažiran na poslovima civilne zaštite.

Član 19.

(1) Građanin, kada po odluci nadležnog organa civilne zaštite, sudjeluje u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća, pa bude povrijeđen ili kod kojega nastupi bolest, odnosno invalidnost, kao neposredna posljedica obavljanja zadataka u toj zaštiti, ima po toj osnovi prava iz penzijsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja, kao za slučaj povrede na radu.

(2) Članovi obitelji građanina, koji je sudjelujući u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća izgubio život, imaju prava iz penzijsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja, kao da je izgubio život za slučaj povrede na radu.

(3) Prava, iz st. 1. i 2. ovoga člana, ostvaruju se na način i pod uvjetima utvrđenim zakonom i drugim propisima o penzijsko-invalidskom i zdravstvenom osiguranju.

Član 20.

(1) Građanin, kada po odluci nadležnog organa civilne zaštite, sudjeluje u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća i bez svoje krivnje zadobije povredu ili oboli, te zbog toga kod njega nastupi tjelesno oštećenje od najmanje 20%, ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć čija se visina utvrđuje prema stupnju tjelesnog oštećenja.

(2) Ako građanin, u uvjetima iz stava 1. ovoga člana, izgubi život, pravo na jednokratnu novčanu pomoć pripada njegovoj obitelji.

(3) Visinu i postupak ostvarivanja prava na jednokratnu novčanu pomoć propisuje Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, s tim što ta pomoć ne može biti manja od tri prosječne plaće u Federaciji, ostvarene u kalendarskoj godini koja prethodi godini u kojoj su se dogodile okolnosti iz stava 1. ili 2. ovoga člana.

Član 21.

(1) Građanin, kada po odluci nadležnog organa civilne zaštite, sudjeluje u zaštiti i spašavanju od prirodne i druge nesreće ili obuci ili vježbi civilne zaštite, ima pravo na prijevoz, smještaj i ishranu tokom sudjelovanja u zaštiti i spašavanju, obuci ili vježbi.

(2) Smještaj i ishrana, iz stava 1. ovoga člana, osigurava se pod uvjetom ako je sudjelovanje u zaštiti i spašavanju, obuci ili vježbi, trajalo neprekidno duže od osam sati.

(3) Građaninu, kojem nije osigurana odgovarajuća odjeća i obuća civilne zaštite, već u akcijama zaštite i spašavanja nosi vlastitu odjeću i obuću, pripada pravo na naknadu za uništenu ili oštećenu odjeću i obuću, razmjerno vrijednosti uništenja ili oštećenja prema mjesnim prilikama.

(4) Sredstva za naknade iz ovoga člana osiguravaju se u budžetu kantona i općina, a isplaćuje organ koji je pozvao građanina na obavljanje poslova civilne zaštite, obuku ili vježbu.

Član 22.

Građanin koji je angažiran za obavljanje kurirsko-pozivarskih poslova u civilnoj zaštiti, tokom obavljanja tih poslova ima status pripadnika civilne zaštite.

III – PRAVA I DUŽNOSTI ORGANA FEDERACIJE, KANTONA, GRADOVA I OPĆINA

1. Nadležnost organa Federacije

Član 23.

Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donosi Program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federalni program).

Član 24.

Vlada Federacije, u oblasti zaštite i spašavanja:

- 1) donosi procjenu ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji;
- 2) predlaže Federalni program;
- 3) donosi Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federalni plan);
- 4) utvrđuje jedinstvenu metodologiju za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća;
- 5) razmatra stanje zaštite i spašavanja u Federaciji i donosi propise o organiziranju, pripremanju i djelovanju civilne zaštite u Federaciji;
- 6) **na prijedlog Federalnog štaba civilne zaštite podnosi zahtjev Vijeću ministara Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vijeće ministara) za traženje međunarodne pomoći za potrebe Federacije, što se vrši nakon proglašenja stanja prirodne ili druge nesreće na području Federacije;**
- 7) **podnosi zahtjev Vijeću ministara za proglašenje nastanka i prestanka stanja prirodne ili druge nesreće na teritoriji Bosne i Hercegovine, nakon što je već proglašeno stanje prirodne ili druge nesreće na području Federacije;**
- 8) **daje saglasnost Vijeću ministara o vrsti i broju operativnih snaga zaštite i spašavanja iz Federacije, koje se mogu rasporediti u mješovitu specijaliziranu jedinicu za zaštitu i spašavanje za djelovanje u slučaju prirodne ili druge nesreće, za učešće u međunarodnim vježbama, operacijama pomoći i drugim aktivnostima, koju formira Vijeće ministara;**
- 9) **odlučuje o vrsti i količinama robnih rezervi potrebnih za zaštitu i spašavanje, na prijedlog Federalne uprave,**

- 10) **u oblasti deminiranja i uklanjanja NUS-a, na prijedlog Federalne uprave, donosi propis o organiziranju vršenja poslova protivminskog djelovanja u Federaciji, usvaja Strategiju protivminskog djelovanja civilne zaštite i godišnji operativni plan civilne zaštite, na poslovima protivminskog djelovanja, u skladu sa Strategijom Bosne i Hercegovine i Godišnjim operativnim planom Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Godišnji operativni plan BiH), usvaja listu prioriteta za Godišnji operativni plan BiH, utvrđuje način korištenja sredstava izdvojenih za deminiranje i uklanjanje NUS-a, razmatra izvještaj o realizaciji Godišnjeg operativnog plana BiH.**
- 11) na prijedlog Federalnog štaba civilne zaštite, proglašava nastanak prirodne i druge nesreće u Federaciji;
- 12) osigurava potrebna finansijska sredstva u budžetu Federacije za finansiranje potreba zaštite i spašavanja iz nadležnosti Federacije;
- 13) obavlja i druge poslove zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 25.

Federalna ministarstva i drugi organi Federacije, u okviru svojega djelokruga, u oblasti zaštite i spašavanja:

- 1) organizuju, planiraju i osiguravaju provođenje preventivnih mjera zaštite za zaštitu vlastitog ljudstva, materijalnih sredstava i objekata koje koriste u svome radu;
- 2) učestvuju u izradi Procjene ugroženosti za teritoriju Federacije, Federalnog programa i Federalnog plana, u pitanjima iz oblasti za koju su osnovani i u okviru svoje redovne djelatnosti realiziraju zadatke koji se za njihove oblasti utvrde u tim dokumentima;
- 3) provode mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz svoje oblasti, a naročito mjere koje zapovijedi Federalni štab civilne zaštite, koje se odnose na angažiranje službi zaštite i spašavanja, privrednih društava i drugih pravnih lica u zaštiti i spašavanju;
- 4) obavještavaju Federalnu upravu civilne zaštite o podacima koji su od značenja za planiranje, organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz nadležnosti Federacije;
- 5) učestvuju u izradi elaborata za izvođenje zajedničkih i samostalnih vježbi zaštite i spašavanja;
- 6) obavljaju i druge poslove u oblasti zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonom, drugim propisima i općim aktima.

Član 26.

(1) Upravne, stručne i druge poslove iz oblasti zaštite i spašavanja u nadležnosti Federacije obavlja Federalna uprava civilne zaštite (u daljnjem tekstu: Federalna uprava), kao samostalna federalna uprava.

(2) Federalna uprava, u oblasti zaštite i spašavanja, vrši sljedeće poslove:

- 1) provodi utvrđenu politiku i obezbjeđuje izvršenje federalnih zakona i drugih federalnih propisa iz područja zaštite i spašavanja;
- 2) izrađuje Procjenu ugroženosti za teritoriju Federacije;
- 3) izrađuje Federalni program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Federacije;
- 4) predlaže Federalni plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Federacije;
- 5) donosi propise o sadržaju, načinu i rokovima izvještavanja o prirodnim i drugim nesrećama;
- 6) organizira, priprema i obučava štabove, jedinice i povjerenike civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja;
- 7) organizira i usklađuje provođenje mjera zaštite i spašavanja te organizuje i provodi poslove zaštite od požara i vatrogastvo;
- 8) organizira Federalni operativni centar civilne zaštite;
- 9) ostvaruje međunarodnu suradnju u području zaštite i spašavanja, **na način reguliran Okvirnim zakonom o zaštiti i spašavanju.**
- 10) kantonalnim organima uprave, kantonalnim ustanovama i općinskim službama za upravu izdaje instrukcije za provođenje federalne politike, ovoga Zakona i drugih federalnih propisa iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara;

- 11) ostvaruje saradnju sa Ministarstvom sigurnosti Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo sigurnosti BiH) i učestvuje u rješavanju svih pitanja iz oblasti zaštite i spašavanja, koja se, prema Okvirnom zakonu o zaštiti i spašavanju, rješavaju sa upravama civilne zaštite entiteta;
- 12) ostvaruje saradnju i osigurava provođenje svih zadataka i preporuka Koordinacionog tijela Bosne i Hercegovine za zaštitu i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Koordinaciono tijelo BiH), koja se odnose na Federaciju;
- 13) vrši usklađivanje Federalnog plana sa Planom zaštite i spašavanja Bosne i Hercegovine;
- 14) osigurava funkcionalno uvezivanje Federalnog operativnog centra civilne zaštite sa Operativno-komunikacijskim centrom Bosne i Hercegovine – 112 (u daljem tekstu: Centar BiH - 112) i stalno dostavljanje odgovarajućih podataka tom centru;
- 15) predlaže vrste i količine robnih rezervi potrebnih za zaštitu i spašavanje;
- 16) sarađuje sa privrednim društvima i naučnim institucijama u razvoju tehnologije i opreme za zaštitu i spašavanje;
- 17) vodi jedinstvenu bazu podataka o snagama zaštite i spašavanja u općinama, gradu, kantonu i Federaciji i o svim vrstama prirodnih i drugih nesreća na području Federacije;
- 18) u oblasti deminiranja i uklanjanja NUS-a, priprema Strategiju protivminskog djelovanja civilne zaštite i Godišnji operativni plan civilne zaštite na poslovima protivminskog djelovanja, u skladu sa Strategijom BiH; izrađuje plan deminiranja na području Federacije, na osnovu prijedloga kantonalnih planova deminiranja; organizira poslove koji se odnose na razvijanje operativnih kapaciteta i operacije čišćenja terena od mina, tehničkog izviđanja, interventnog deminiranja kod minskih nesreća i prikupljanje i uništavanje eksplozivnih sredstava zaostalih iz rata na području Federacije; preduzima odgovarajuće mjere da se izvrše zadaci deminiranja i uklanjanja NUS-a utvrđeni u godišnjem operativnom planu civilne zaštite; vrši kontrolu kvalitete i procedure sigurnosti; vodi centralnu bazu podataka o protivminskom djelovanju civilne zaštite na području Federacije; organizira stručnu obuku (kondicioniranje) deminera iz timova za deminiranje i druge poslove u oblasti deminiranja i uklanjanja NUS-a.
- 19) vrši inspekcijски nadzor u području zaštite i spašavanja;
- 20) vodi propisane evidencije i obavlja druge poslove zaštite i spašavanja, sukladno zakonu i drugim propisima i općim aktima.

2. Nadležnost kantona

Član 27.

(1) Kanton u oblasti zaštite i spašavanja:

- 1) razmatra stanje priprema za zaštitu i spašavanje i donosi mjere za organiziranje, razvoj i jačanje civilne zaštite u kantonu;
- 2) donosi program razvoja zaštite od prirodnih i drugih nesreća kantona;
- 3) donosi propise o organiziranju i funkcioniranju civilne zaštite kantona, u skladu sa ovim Zakonom i drugim propisima;
- 4) organizira kantonalni operativni centar civilne zaštite u kantonu, u skladu sa ovim Zakonom i obezbjeđuje njegovo funkcioniranje;
- 5) uređuje pitanja finansiranja zaštite i spašavanja iz nadležnosti kantona;
- 6) donosi akte o osnivanju kantonalnog štaba civilne zaštite, postavljenju komandanta i načelnika štaba i određivanju funkcija u kantonalnim ministarstvima, kantonalnoj upravi civilne zaštite i drugim organima kantonalne uprave – čiji su nosioci po položaju članovi kantonalnog štaba civilne zaštite;
- 7) donosi plan zaštite od prirodnih i drugih nesreća kantona;

- 8) na prijedlog kantonalnog štaba civilne zaštite, proglašava stanje prirodne i druge nesreće na području kantona i naređuje upotrebu snaga i sredstava civilne zaštite, organa uprave, privrednih društava i drugih pravnih lica sa područja kantona na prevenciji, ublažavanju i otklanjanju štetnih posljedica po ljude i materijalna dobra;
- 9) obavlja i druge poslove zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonu i drugim propisima.

(2) Propisom kantona utvrđuju se nadležnosti kantonalnih organa vlasti u izvršavanju poslova iz stava 1. ovog člana, u skladu sa ovim Zakonom.

Član 28.

(1) Upravne, stručne i druge poslove iz oblasti zaštite i spašavanja u nadležnosti kantona, obavlja kantonalna uprava civilne zaštite, kao samostalna kantonalna uprava.

(2) Kantonalna uprava civilne zaštite obavlja slijedeće poslove:

- 1) organizira, priprema i prati funkcioniranje zaštite i spašavanja na području kantona;
- 2) izrađuje procjenu ugroženosti za područje kantona;
- 3) priprema program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća kantona;
- 4) predlaže plan zaštite od prirodnih i drugih nesreća kantona;
- 5) prati stanje priprema zaštite i spašavanja i predlaže mjere za unaprijeđenje organizacije i osposobljavanja civilne zaštite kantona i općina;
- 6) organizira i prati realiziranje obuke nosilaca civilne zaštite;
- 7) organizira i koordinira provođenje mjera zaštite i spašavanja, te organizuje i provodi poslove zaštite od požara i vatrogastvo;
- 8) organizira kantonalni operativni centar civilne zaštite i obezbjeđuje njegov rad;
- 9) predlaže programe zajedničkih i samostalnih vježbi i izradu elaborata za izvođenje vježbi pripadnika civilne zaštite, organa uprave, privrednih društava i drugih pravnih lica iz područja zaštite i spašavanja;
- 10) predlaže i poduzima mjere za popunu ljudstvom štabova, jedinica civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja, te njihovo opremanje materijalno-tehničkim sredstvima;
- 11) priprema propise u oblasti zaštite i spašavanja u nadležnosti kantona;
- 12) organizira i provodi obuku stanovništva i pruža pomoć službama civilne zaštite općina u obavljanju poslova u njihovoj nadležnosti;
- 13) vrši inspekcijski nadzor iz oblasti zaštite i spašavanja;
- 14) vodi propisane evidencije i obavlja druge poslove zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonom, drugim propisima i općim aktima.

3. Nadležnost općine, odnosno Grada

Član 29.

U ostvarivanju prava i dužnosti iz oblasti zaštite i spašavanja, općina odnosno Grad:

- 1) donosi odluku o organiziranju i funkcioniranju zaštite i spašavanja općine, odnosno Grada i obezbjeđuje njeno provođenje, u skladu sa ovim Zakonom i propisima kantona;
- 2) donosi program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine, odnosno Grada;
- 3) planira i utvrđuje izvore finansiranja za izvršavanje poslova zaštite i spašavanja u nadležnosti općine, odnosno Grada;
- 4) organizira operativni centar civilne zaštite u općini, odnosno Gradu, u skladu sa ovim Zakonom i osigurava njegovo funkcioniranje;
- 5) donosi akte o osnivanju općinskog, odnosno gradskog štaba civilne zaštite, postavljenju komandanta i načelnika štaba i određivanju funkcija u općinskim, odnosno gradskim službama za upravu i službi civilne zaštite općine, odnosno Grada, čiji su nosioci po položaju članovi općinskog, odnosno gradskog štaba civilne zaštite;
- 6) donosi plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine, odnosno Grada;

- 7) proglašava stanje prirodne i druge nesreće i naređuje upotrebu snaga i sredstava civilne zaštite, službi za upravu, privrednih društava i drugih pravnih lica sa područja općine, odnosno Grada na prevenciji, ublažavanju i otklanjanju štetnih posljedica od prirodnih i drugih nesreća po ljude i materijalna dobra na području općine, odnosno Grada;
- 8) obavlja i druge poslove zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonom, drugim propisima i općim aktima.

Član 30.

Propisom općine, odnosno Grada utvrđuju se nadležnost općinskih, odnosno gradskih organa vlasti u obavljanju poslova iz člana 29. ovog Zakona, u skladu sa ovim Zakonom i propisima kantona.

Član 31.

(1) Upravne, stručne i druge poslove zaštite i spašavanja iz nadležnosti općine obavlja služba civilne zaštite općine, koja ima status općinske službe za upravu.

(2) Služba civilne zaštite općine, u oblasti zaštite i spašavanja, obavlja slijedeće poslove:

- 1) organizira, priprema i provodi zaštitu i spašavanje na području općine;
- 2) izrađuje procjenu ugroženosti na području općine;
- 3) priprema program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine;
- 4) predlaže plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine;
- 5) prati stanje priprema za zaštitu i spašavanje i predlaže mjere za unapređenje organiziranja i osposobljavanja civilne zaštite;
- 6) organizira, izvodi i prati realizaciju obuke građana na provođenju lične i uzajamne zaštite;
- 7) organizira i koordinira provođenje mjera zaštite i spašavanja, te organizira i provodi poslove zaštite od požara i vatrogastvo, predlaže program samostalnih vježbi i izrađuje elaborat za izvođenje vježbi civilne zaštite u općini;
- 8) organizira općinski operativni centar civilne zaštite i obezbjeđuje njegov rad;
- 9) vrši popunu ljudstvom štabova civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite i određuje povjerenike civilne zaštite, osigurava njihovo opremanje materijalno-tehničkim sredstvima, te organizira, izvodi i prati realizaciju njihove obuke;
- 10) priprema propise iz područja zaštite i spašavanja iz nadležnosti općine;
- 11) vodi propisane evidencije i obavlja druge poslove zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonom i drugim propisima i općim aktima.

IV - PRAVA I DUŽNOSTI PRIVREDNIH DRUŠTAVA I DRUGIH PRAVNIH OSOBA

Član 32.

(1) Privredna društva i druga pravna lica (u daljnjem tekstu: pravna lica) koje obavljaju djelatnosti iz područja: zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivrede, hemijske i petrohemijske industrije, rudarstva, građevinarstva, transporta, opskrbe, ugostiteljstva, vatrogastva, hidrometeorologije, seizmologije, ekologije i drugih područja u kojima se obavljaju djelatnosti od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća dužna su organizirati i provoditi poslove zaštite i spašavanja, u skladu sa ovim i drugim zakonima, drugim propisima i općim aktima nadležnih organa.

(2) U obavljanju poslova iz stava 1. ovoga člana, pravna lica provode odgovarajuće pripreme, donose i razrađuju planove zaštite i spašavanja za svoje djelovanje u zaštiti i spašavanju, planiraju i osiguravaju materijalno-tehnička sredstva za provođenje mjera zaštite i spašavanja i organiziraju jedinice i povjerenike civilne zaštite, opremaju te jedinice i povjerenike potrebnom opremom i sredstvima i osposobljavaju ih za njihovo učešće u zaštiti i spašavanju.

(3) U toku vođenja akcija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, pravna lica iz stava 1. ovoga člana dužna su provoditi odluke nadležnog štaba civilne zaštite, koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na području na kojem se nalaze objekti tih pravnih lica.

(4) Kada pravna lica, u okviru obavljanja svoje redovne djelatnosti, utvrde postojanje određene opasnosti od prirodne nepogode, tehnološke, ekološke ili druge nesreće, dužna su podatke o takvoj opasnosti odmah dostaviti najbližem operativnom centru civilne zaštite ili službi civilne zaštite ili najbližoj policijskoj upravi.

(5) Pravna lica koja se bave takvom vrstom djelatnosti, koja po svojoj prirodi može ugroziti život i zdravlje ljudi ili okoliš na određenom području (hidroakumulacije i slično), dužna su uspostaviti i održavati sistem obavještanja i uzbunjivanja na području koje može biti ugroženo tom djelatnošću radi blagovremene evakuacije stanovništva sa tog područja.

Član 33.

(1) U pripremi i provođenju zaštite i spašavanja, u okviru svoje redovne djelatnosti, obvezno sudjeluju organizacije Crvenog krsta i druge humanitarne organizacije i udruženja građana (gorska služba spašavanja, planinari, speleolozi, alpinisti, radio-amateri, ronionici i dr.), u skladu sa međunarodnim ugovorima i sporazumima i njihovim pravilima o organiziranju. U obavljanju tih poslova, te organizacije i udruženja ostvaruju saradnju s upravama civilne zaštite kantona i službama civilne zaštite općina i postupaju po nalogu nadležnog štaba civilne zaštite.

(2) Organizacije iz stav 1. ovog člana dužne su u svojim programima rada utvrditi zadatke, organizaciju djelovanja i aktivnosti kojima se osigurava sudjelovanje njihovih članova, organa i službi u zaštiti i spašavanju.

Član 34.

Fakulteti i druge visokoškolske ustanove i pravna lica koja se bave naučno-istraživačkim radom dužni su obavještavati Federalnu upravu i kantonalne uprave civilne zaštite o naučnim saznanjima i davati im podatke i obavještenja o svojim istraživanjima, a koja su od značenja za zaštitu i spašavanje.

Član 35.

Pravna lica, vlasnici i korisnici telekomunikacijskih i informacijskih sistema i veza dužni su dati prioritet u korištenju tih sistema i veza operativnim centrima civilne zaštite, upravama civilne zaštite i službama civilne zaštite općine, odnosno štabovima civilne zaštite kada rukovode akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

Član 36.

Sva pravna lica dužna su davati materijalna sredstva za potrebe civilne zaštite, u skladu sa propisom Vlade Federacije, koji se donosi u skladu sa odredbom stava 2. člana 16. ovog Zakona.

V – UČEŠĆE ORUŽANIH SNAGA BiH U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Član 37.

(1) U uslovima kada snage i sredstva civilne zaštite nisu dovoljna za efikasno spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, komandant Federalnog štaba civilne zaštite može podnijeti zahtjev Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine za upotrebu Oružanih snaga BiH na zadacima zaštite i spašavanja na ugroženom području, što se vrši u skladu sa Zakonom o odbrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 88/05).

(2) Federalna uprava će sa Ministarstvom odbrane Bosne i Hercegovine, **preko Ministarstva sigurnosti BiH**, posebnim aktom urediti procedure za učešće Oružanih snaga BiH u pružanju pomoći na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području Federacije, u skladu sa Zakonom o odbrani Bosne i Hercegovine.

Član 38.

(Brisan)

Član 39.

(Brisan)

VI – ORGANIZACIJA CIVILNE ZAŠTITE

1. Zajednička odredba

Član 40.

(1) Organizacija civilne zaštite obuhvata:

- 1) ličnu i uzajamnu zaštitu građana;
- 2) mjere zaštite i spašavanja;
- 3) štabove civilne zaštite;
- 4) povjerenike civilne zaštite;
- 5) službe zaštite i spašavanja;
- 6) jedinice civilne zaštite;
- 7) rukovođenje i upotreba snaga i sredstava civilne zaštite.

(2) U organizaciju civilne zaštite spada i Federalna uprava, kantonalne uprave civilne zaštite i službe civilne zaštite općina čiji su položaj, ovlasti i odgovornosti propisane ovim i drugim zakonima, drugim propisima i općim aktima.

2. Lična i uzajamna zaštita građana

Član 41.

(1) Lična i uzajamna zaštita građana znači najmasovniji oblik pripremanja i organiziranog sudjelovanja građana u zaštiti i spašavanju. Ta zaštita se provodi u stambenim zgradama, javnim i drugim objektima, naseljima i pravnim licima.

(2) Lična i uzajamna zaštita obuhvata naročito: obuku građana, mjere i postupke preventivne zaštite, prvu pomoć i samopomoć, zbrinjavanje djece i nemoćnih osoba i druge hitne intervencije u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara.

3. Mjere zaštite i spašavanja

Član 42.

(1) Mjere zaštite i spašavanja znače organizirane radnje i postupke preventivne i operativne prirode, koje pripremaju i provode organi uprave i drugi organi vlasti i pravna lica (u daljnjem tekstu: nosioci zaštite i spašavanja).

(2) Nosioci zaštite i spašavanja planiraju i pripremaju:

- 1) mjere i postupke od značaja za provođenje preventivne zaštite, kao osnovnog vida sprečavanja nastajanja prirodne ili druge nesreće ili ublažavanja njenog djelovanja;**
- 2) mjere i postupke zaštite i spašavanja u slučaju postojanja neposredne opasnosti od nastanka prirodnih i drugih nesreća;
- 3) mjere i postupke zaštite i spašavanja tokom trajanja prirodnih i drugih nesreća;
- 4) mjere i postupke za ublažavanje i otklanjanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća.

Član 43.

Mjere i postupci zaštite i spašavanja u slučaju postojanja neposredne opasnosti od nastanka prirodne i druge nesreće obuhvata slijedeće: aktiviranje štabova civilne zaštite i drugih tijela nadležnih za upravljanje zaštitom i spašavanjem; prikupljanje podataka o prijetećim opasnostima i utvrđivanje razmjera tih opasnosti; aktiviranje pravnih lica prema njihovoj djelatnosti u odnosu na vrste opasnosti; mobilizaciju i aktiviranje odgovarajućih službi zaštite i spašavanja i sredstava za zaštitu i spašavanje i provođenje drugih aktivnosti i mjera značajnih za sprečavanje nastanka i širenja opasnosti, te zaštitu od takvih opasnosti.

Član 44.

Mjere i postupci zaštite i spašavanja tokom trajanja prirodne i druge nesreće obuhvaća slijedeće: neposredno učešće odgovarajućih službi zaštite i spašavanja, odnosno odgovarajućih jedinica civilne zaštite, te povjerenika civilne zaštite u provođenju odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja; angažovanje odgovarajućih pravnih lica u zaštiti i spašavanju; sklanjanje ljudi i materijalnih dobara; neposredno provođenje drugih mjera u zaštiti i spašavanju; poduzimanje drugih aktivnosti i mjera na sprečavanju širenja djelovanja nastalih posljedica od prirodne i druge nesreće, odnosno ratnih djelovanja i njihovih posljedica.

Član 45.

Mjere i postupci za ublažavanje i otklanjanje posljedica nastalih od prirodne i druge nesreće obuhvata slijedeće: angažovanje stručnih timova zdravstvene, veterinarske, komunalne i drugih službi iz člana 32. ovoga Zakona i odgovarajućih jedinica civilne zaštite za provođenje asanacije; stvaranje uvjeta za normaliziranje života ljudi i rada na ugroženom području; prikupljanje podataka i utvrđivanje obima posljedica nastalih djelovanjem prirodne i druge nesreće; organiziranje prikupljanja i raspodjele pomoći nastradalom stanovništvu; provođenje zdravstvenih, veterinarskih i higijensko-epidemioloških mjera zaštite i provođenje drugih aktivnosti i mjera kojima se ublažavaju ili otklanjaju neposredne posljedice izazvane prirodnom ili drugom nesrećom.

Član 46.

(1) Mjere i postupci zaštite i spašavanja, iz čl. 43. do 45. ovog Zakona, utvrđuju se planovima zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

(2) Planovi zaštite i spašavanja moraju biti međusobno usklađeni i to: planovi zaštite pravnih lica s planom zaštite općine, planovi zaštite općina s planom zaštite kantona, a planovi zaštite kantona s Planom zaštite od prirodnih i drugih nesreća Federacije. Ovi planovi usklađuju se samo u pitanjima u kojima se određuju zadaci za određene nosioce civilne zaštite.

Član 47.

(1) Sva pravna lica, koja su vlasnici poslovnih objekata i stambenih zgrada, odgovorni su za provođenje propisanih mjera zaštite i spašavanja i moraju nabaviti i držati u funkcionalnom stanju potrebna sredstva i opremu za zaštitu i spašavanje, te službi civilne zaštite općine i povjereniku civilne zaštite davati podatke o objektima i korisnicima i stanju sredstava i opreme namijenjene za potrebe civilne zaštite.

(2) Ako vlasnik iz stava 1. ovog člana izda u zakup poslovni objekt ili stambenu zgradu dužan je u ugovoru o zakupu utvrditi način nabavke i namjenskog korištenja sredstava i opreme iz stava 1. ovog člana.

(3) Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, donosi propis kojim se utvrđuje vrsta i količina sredstava za ličnu i kolektivnu zaštitu građana, odnosno zaposlenika pravnog lica ili drugog poslodavca, te rokove za njihovu nabavku.

Član 48.

(1) U zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od opasnosti i posljedica prirodnih i drugih nesreća, provode se sljedeće aktivnosti i mjere u zaštiti i spašavanju:

- 1) sklanjanje ljudi i materijalnih dobara;
- 2) evakuacija;
- 3) zbrinjavanje ugroženih i stradalih;
- 4) zamračivanje;
- 5) zaštita i spašavanje od radioloških, hemijskih i bioloških sredstava;
- 6) zaštita i spašavanje od rušenja;
- 7) zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom;
- 8) zaštita i spašavanje od požara;
- 9) zaštita od neeksplozivnih ubojnih sredstava;
- 10) prva medicinska pomoć;
- 11) zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla;
- 12) asanacija terena;

- 13) zaštita okoliša;
- 14) zaštita i spašavanje u rudnicima;
- 15) zaštita bilja i biljnih proizvoda.

(2) Osim provođenja aktivnosti i mjera, iz stava 1. ovoga člana, ako za to postoji potreba, mogu se planirati, pripremati, organizirati i provoditi i druge djelatnosti i mjere u zaštiti i spašavanju.

(3) Za provođenje pojedinih mjera zaštite i spašavanja direktor Federalne uprave može donositi posebna uputstva.

1) Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara

Član 49.

(1) Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara obuhvata: planiranje i izgradnju skloništa, drugih zaštitnih objekata, kao i zaklona pogodnih za zaštitu i sklanjanje, njihovo održavanje i organiziranje korištenja za zaštitu ljudi i materijalnih dobara, od zračnih opasnosti, raketnih, topovskih, minobacačkih i drugih napada, od upotrebe radioloških, kemijskih i bioloških sredstava i od opasnosti od velikih tehnoloških nesreća.

(2) Pod materijalnim dobrima, koja podliježu obvezi sklanjanja, smatraju se materijalna i druga dobra koja služe za podmirenje životnih potreba građana, kao i druga materijalna i kulturna dobra i sredstva izuzetne naučne, istorijske, kulturne i umjetničke vrijednosti pogodna za prenošenje i sklanjanje.

Član 50.

(1) Pod skloništem, u smislu stava 1. člana 49. ovog Zakona, podrazumijeva se dvonamjenski ili poseban objekat za zaštitu ljudi i materijalnih dobara, koji pruža zaštitu od zračnog nadpritiska, požara i kontaminacije.

(2) Pod drugim zaštitnim objektima za zaštitu ljudi i materijalnih dobara podrazumijevaju se: podrumske i druge prostorije u stambenim i drugim zgradama, prilagođene za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, napušteni tuneli, pećine i drugi prirodni i vještački objekti i izrađeni zakloni.

(3) Za sklanjanje ljudi na javnim mjestima koriste se javna skloništa, koja kao investitor izgrađuju kanton i općine. Javna skloništa izgrađuju se, u pravilu, u gradovima i drugim većim naseljima, na mjestima gdje se okuplja veći broj građana.

(4) Zaklone izgrađuju građani i pravna lica za zaštitu od ruševina. Zakloni se izgrađuju vlastitim sredstvima.

(5) Prilagođavanje zaštitnih objekata, iz stava 2. ovoga člana, obveza je općine.

(6) U dokumentima prostornog uređenja, zavisno od nivoa njihovog donošenja, obvezno se uređuju i pitanja izgradnje novih skloništa i prilagođavanje drugih zaštitnih objekata za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

Član 51.

U pogledu otpornosti na djelovanje prirodnih i drugih nesreća, skloništa mogu biti skloništa osnovne i dopunske zaštite.

Član 52.

(1) Skloništa osnovne zaštite grade se u gradovima i drugim ugroženim većim naseljima, u objektima namijenjenim zdravstvenim ustanovama, obdaništima, osnovnim, srednjim i visoko školskim ustanovama, hotelima, ustanovama za zaštitu dobara kulturno-istorijskog naslijeđa, javnim telekomunikacijama, federalnoj televiziji i radiju, objektima željezničkog i zračnog prometa i u značajnijim energetskim i industrijskim objektima, u kojima će se obavljati djelatnost od posebnog značenja za odbranu i zaštitu.

(2) Skloništa, iz stava 1. ovog člana, dužni su graditi investitori vlastitim sredstvima, a održavaju ih vlasnici odnosno korisnici tih objekata vlastitim sredstvima.

(3) U drugim objektima, koji nisu obuhvaćeni u stavu 1. ovoga člana, u gradovima i drugim ugroženim naseljima, izgrađuju se zakloni, iz člana 50. stav 4. ovog Zakona, s tim što u ove objekte spada i individualna stambena izgradnja građana.

(4) Pod skloništem dopunske zaštite podrazumijevaju se objekti iz člana 50. stav 2. ovog Zakona.

(5) Federalno ministarstvo prostornog uređenja i okoliša, u saradnji s Federalnom upravom, propisuje uvjete za izgradnju objekata iz stava 3. ovoga člana.

Član 53.

(1) Investitori objekata, iz člana 52. ovog Zakona, mogu biti oslobođeni obveze izgradnje skloništa u sljedećim slučajevima:

- 1) ako izgradnja skloništa nije moguća zbog prirodnih karakteristika zemljišta na kojemu se gradi stambena zgrada ili poslovni objekt (podzemna voda, klizište i dr.);
- 2) ako u blizini stambene zgrade ili poslovnog objekta koji se gradi postoje prirodni ili izgrađeni objekti pogodni za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, a mogu se prilagoditi za sklanjanje;
- 3) ako kapacitet već izgrađenih skloništa na određenom lokalitetu osigurava potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara i za stambene zgrade ili poslovne objekte, koji se planiraju graditi na tom lokalitetu;
- 4) ako objekat ima izgrađen zaklon, iz člana 50. stav 4. ovog Zakona, u skladu sa uslovima koji su predviđeni u propisu iz člana 61. ovog Zakona.

(2) Rješenje o oslobađanju investitora od obveze izgradnje skloništa i rješenje o visini naknade za izgradnju skloništa donosi organ uprave nadležan za poslove prostornog uređenja, na čijem se području gradi objekat. Ta rješenja donose se u postupku izdavanja dokumenata prostornog uređenja, odnosno urbanističke saglasnosti, glavnog projekta i odobrenja za građenje.

(3) Rješenje, iz stava 2. ovoga člana, predstavlja sastavni dio dokumenata prostornog uređenja i uslov su za gradnju, a organ uprave nadležan za poslove prostornog uređenja ne može izdati odobrenje za gradnju prije nego se izvrši uplata naknade za izgradnju skloništa, utvrđena rješenjem iz stava 2. ovog člana.

(4) Žalbu izjavljenu protiv rješenja, iz stava 2. ovoga člana, rješava drugostepeni organ uprave nadležan za poslove prostornog uređenja određen propisima prostornog uređenja.

Član 54.

(1) Investitor, koji bude oslobođen obveze izgradnje skloništa, odnosno zaklona ili koji nije izgradio sklonište, odnosno zaklon u skladu sa rješenjem o dozvoli gradnje, obavezan je platiti naknadu za izgradnju skloništa u iznosu od 1% od ukupne vrijednosti građevinskog dijela objekta i unutarnjih instalacija.

(2) U vrijednost građevnog dijela objekta ne uračunava se oprema i namještaj, kao ni troškovi za uređenje građevnog zemljišta koje služi za redovnu upotrebu objekta, privremeni objekti izvođača koji su služili prilikom izgradnje i svi drugi uređaji i oprema koji ne čine sastavni dio stambene, odnosno poslovne zgrade.

(3) U slučaju kada je rješenje, iz člana 53. stav 2. ovog Zakona, donio nadležni organ uprave za prostorno uređenje općine, kantona ili Federacije, sredstva iz stava 1. ovog člana uplaćuju se na račun općinske odnosno gradske službe civilne zaštite na čijem se području gradi taj objekat. Ova sredstva mogu se koristiti za izgradnju i održavanje skloništa i zaklona, kao i za kapitalne investicije po kojima je predviđena izgradnja skloništa iz člana 52. stav 1. Zakona, u skladu sa godišnjim planom korištenja tih sredstava, kojeg donosi općinsko vijeće .

Član 55.

(1) Obračun naknade za izgradnju skloništa, odnosno zaklona vrši se na predračunsku vrijednost stambenog, odnosno poslovnog objekta, utvrđenu po cijenama koje važe u vrijeme izdavanja rješenja.

(2) Rješenje o visini naknade za izgradnju skloništa, odnosno zaklona, donosi organ nadležan za poslove prostornog uređenja.

(3) Organ uprave nadležan za poslove prostornog uređenja ne može izdati odobrenje za građenje prije nego se uplati naknada za izgradnju skloništa, utvrđena rješenjem iz stava 2. ovoga člana.

Član 56.

(1) Obveza plaćanja naknade za izgradnju skloništa, odnosno zaklona, postoji i u slučajevima kada se u postojećim stambenim i poslovnim objektima vrši dogradnja ili nadziđivanje, **a ne postoje izgrađeni zakloni iz člana 50. stav. 4. i skloništa osnovne zaštite iz člana 52. stav 1. Zakona**, ovisno od obima dogradnje i nadziđivanja.

(2) Obveza plaćanja naknade za izgradnju skloništa, odnosno zaklona, iz člana 54. stava 1. ovog Zakona, ne odnosi se na obnovu i popravku ratom ili prirodnim ili drugim nesrećama uništenih i oštećenih stambenih i poslovnih objekata, ukoliko su ti objekti u vrijeme izgradnje izgrađeni uz dozvolu nadležnog organa

Član 57.

(Brisan)

Član 58.

Obaveza izgradnje skloništa, kao i obaveza uplate naknade za izgradnju skloništa, ne postoji kada je u pitanju izgradnja privremenih objekata, privrednih objekata (štala, silosa, peradarnika i drugih objekata namijenjenih za smještaj sitne i krupne stoke i poljoprivrednih proizvoda) i individualnih stambenih objekata na selu i garaža.

Član 59.

(1) Skloništa se, u pravilu, grade kao dvonamjenski objekti, koji se, pored zaštite ljudi i materijalnih dobara, mogu koristiti za druge potrebe u miru.

(2) Vlasnici i korisnici skloništa moraju skloništa stalno održavati u ispravnom i funkcionalnom stanju, tako da uvijek odgovaraju namjeni sklanjanja ljudi i materijalnih dobara.

(3) U slučaju opasnosti, na zahtjev nadležnog štaba civilne zaštite, skloništa se moraju odmah staviti na raspolaganje za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, kojima su ta skloništa i namijenjena.

Član 60.

(1) Kantoni i općine mogu javna skloništa, u miru, davati na korištenje građanima, organima uprave i drugim organima vlasti i pravnim licima, u skladu sa propisima o zakupu poslovnih prostorija i pod sljedećim uvjetima:

- 1) da se ne obavljaju adaptacije koje bi utjecale ili bi mogle utjecati na promjenu njihove osnovne namjene i smanjenje zaštitne moći, te za namjene drugih prostorija u zgradi;
- 2) da se ne koriste u svrhe kojima bi se pogoršali higijensko-tehnički uvjeti skloništa;
- 3) da se u skloništu ne čuvaju radioaktivne, zapaljive ili druge opasne materije štetne po život i zdravlje ljudi ili zagađenje okoliša;
- 4) da se korištenjem skloništa ne narušava kućni red;
- 5) da se u slučaju neposredne ratne opasnosti ili rata moraju odmah, a najkasnije u roku od 24 sata, isprazniti i osposobiti za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara.

(2) Ako korisnik skloništa kasni u plaćanju ugovorene zakupnine duže od 30 dana, dužan je na zahtjev nadležne uprave civilne zaštite kantona, kojoj sklonište pripada odmah, a najkasnije u roku od tri dana od podnesenog zahtjeva, isprazniti sklonište i predati toj upravi.

(3) Ugovor o zakupu skloništa zaključen suprotno uvjetima iz stava 1. ovoga člana je ništavan.

Član 61.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave i Federalnog ministarstva prostornog uređenja i okoliša, propisat će mjerila i kriterije o načinu izgradnje skloništa, odnosno zaklona i tehničke normative za kontrolu ispravnosti skloništa, odnosno zaklona.

Član 62.

(1) Kantoni i općine donose svoje dugoročne programe i godišnje planove izgradnje i održavanja javnih skloništa i zaklona, odnosno prilagođavanja drugih zaštitnih objekata za sklanjanje na svom području.

(2) Sredstva ostvarena od naknada za skloništa izdata u zakup, u skladu sa članom 60. ovog Zakona, kanton i općine mogu koristiti isključivo za finansiranje izgradnje novih i održavanje izgrađenih skloništa, odnosno zaklona.

Stav 3. brisan.

2) Evakuacija

Član 63.

(1) Evakuacija je mjera zaštite i spašavanja koja znači plansko, organizirano i privremeno premještanje stanovništva i materijalnih dobara iz područja za koja se procjenjuje da mogu biti zahvaćena prirodnim i drugim nesrećama, odnosno iz područja zahvaćenih prirodnim i drugim nesrećama, na neugrožena ili manje ugrožena područja iste, susjedne ili druge općine, pod uvjetom da drugim mjerama zaštite i spašavanja nije moguće zaštititi ljude i materijalna dobra.

(2) Evakuacija, u smislu stava 1. ovoga člana, provodi se s ciljem da se izbjegne ili umanjí masovno stradanje stanovništva i uništenje materijalnih dobara.

Član 64.

(1) Ovisno od stepena ugroženosti određenog područja, evakuacija može biti po obimu potpuna ili djelomična, a po vremenu izvođenja pravovremena ili naknadna.

(2) Potpuna evakuacija obuhvata evakuaciju cjelokupnog stanovništva s područja koje može biti zahvaćeno ili je zahvaćeno prirodnim i drugim nesrećama ili u slučaju opasnosti od rušenja ili prelijevanja visokih brana na akumulacijama.

(3) Djelomična evakuacija obuhvaća evakuaciju samo određenih kategorija stanovništva, kao što su:

- 1) teško ranjeni i bolesni;
- 2) invalidi preko 60% invalidnosti;
- 3) stari i iznemogli građani;
- 4) trudnice;
- 5) majke s djecom do sedam, odnosno dvoje i više djece do deset godina života;
- 6) djeca i učenici osnovnih škola;
- 7) druga lica za koja se ocijeni da nemaju uvjeta za život i efikasnu zaštitu na ugroženom području.

(4) Odluku o kategorijama stanovništva koje se evakuira donosi Kantonalni štab civilne zaštite, iz stava 1. člana 65. ovog Zakona, koji naređuje evakuaciju.

(5) Pravovremena evakuacija podrazumijeva potpunu ili djelomičnu evakuaciju, koja se izvodi prije početka ili nastanka prirodne i druge nesreće.

(6) Naknadna evakuacija podrazumijeva potpunu ili djelomičnu evakuaciju, koja se izvodi po nastanku prirodne ili druge nesreće ili njenom prestanku.

Član 65.

Evakuaciju stanovništva i materijalnih dobara naređuje štab civilne zaštite općine – ako se radi o evakuaciji s jednog na drugo područje općine, štab civilne zaštite kantona – ako se radi o evakuaciji s jedne ili više općina na drugu ili više općina na području kantona, odnosno Federalni štab – ako se radi o evakuaciji s područja jednog ili više kantona na područje drugog ili više kantona na teritoriji Federacije.

Član 66.

(1) Provođenje evakuacije provodi štab civilne zaštite općine koja planira evakuaciju i štab civilne zaštite općine koja vrši prihvát evakuiranog stanovništva. Plan evakuacije i plan prihvata evakuiranog stanovništva i materijalnih dobara obvezno se međusobno usklađuju.

(2) Pored štaba civilne zaštite, u evakuiranju sudjeluju i službe za upravu općine nadležne za prostorno planiranje i urbanizam, promet, zdravstvo i socijalnu zaštitu, snabdijevanje, stambeno-komunalne poslove, obrazovanje i druge službe.

(3) Pri provođenju evakuacije ostvaruje se saradnja sa policijom, humanitarnim organizacijama i privrednim društvima, koja mogu pomoći u efikasnom izvršavanju evakuacije.

(4) Evakuaciju materijalnih dobara planiraju i provode nosioci zaštite i spašavanja koji raspolažu tim dobrima.

3) Zbrinjavanje ugroženih i stradalih

Član 67.

Radi zbrinjavanja ugroženog i stradalog stanovništva od prirodnih i drugih nesreća, te prognanika i izbjeglica u slučaju ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti, poduzimaju se hitne aktivnosti i mjere za smještaj, ishranu i osiguranje drugih prijeko potrebnih uvjeta za život ugroženih, stradalih, prognanih i izbjeglih ljudi.

Član 68.

(1) Štabovi i povjerenici civilne zaštite neposredno upravljaju postupcima zbrinjavanja, privremeno, dok se ne stvore uvjeti u kojima će dalju brigu o zbrinjavanju moći preuzeti nadležne službe za upravu općine ili dok se odlukom vlade kantona za to ne formiraju posebne službe.

(2) Pripremu i provođenje zbrinjavanja ugroženih i stradalih vrše štabovi civilne zaštite koji planiraju, u skladu sa vlastitim procjenama ugroženosti, prihvata i smještaj evakuiranog stanovništva i štabovi civilne zaštite koji planiraju evakuaciju ili izmještanje stanovništva s ugroženog područja, u skladu sa stavom 1. člana 66. ovog Zakona.

(3) U ostvarivanju zadataka zbrinjavanja ugroženih i stradalih građana, pomoć i saradnju pružaju humanitarne organizacije i građani.

Član 69.

Troškovi zbrinjavanja ugroženih, stradalih, prognanih i izbjeglih lica podmiruju se iz budžeta općina i kantona, na čijem području je organizirano zbrinjavanje i iz budžeta Federacije, iz sredstava solidarne i humanitarne pomoći i inostranih donacija.

Član 70.

Vlasnici i korisnici objekata i prostorija u javnoj upotrebi (domovi, škole, hoteli i dr.), koji su pogodni za smještaj, dužni su primiti na privremeni smještaj građane i materijalna dobra s ugroženih područja, ako to naredi nadležni štab civilne zaštite, koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

4) Zamračivanje

Član 71.

(1) U ratu, a prema potrebi i u slučaju neposredne ratne opasnosti, kada prijete opasnosti od zračnih i drugih djelovanja tokom noći, provodi se zamračivanje naseljenih mjesta, privrednih i drugih objekata, te prometnih vozila, u skladu sa procjenom opasnosti od zračnih i drugih napada.

(2) Zamračivanje može biti potpuno ili djelomično.

(3) Pravna lica i građani, vlasnici ili korisnici objekata tokom trajanja zamračivanja obavezni su provoditi naredene mjere i postupke zamračivanja.

(4) Pravna lica koja su odgovorna za javnu rasvjetu organiziraju i provode zamračivanje javnih mjesta, ulica i objekata.

(5) Narebu o provođenju mjera zamračivanja na području općine donosi općinski štab civilne zaštite, kojim se propisuje i način provođenja zamračivanja.

5) Radiološka, hemijska i biološka zaštita

Član 72.

Radiološka, hemijska i biološka zaštita (u daljnjem tekstu; RHB zaštita) obuhvata mjere i postupke koji se organiziraju i provode radi sprečavanja, ublažavanja i otklanjanja posljedica od RHB djelovanja na stanovništvo, životinjski i biljni svijet i materijalna dobra u ratu, te ublažavanje i otklanjanje posljedica tehnoloških havarija i drugih akcidenata od RHB agensa u miru.

Član 73.

(1) RHB zaštita obuhvata: RHB kontrolu, RHB zaštitu (ličnu i kolektivnu) i RHB dekontaminaciju.

(2) RHB kontrola se ostvaruje: RHB izviđanjem, dozimetrijskom kontrolom i laboratorijskim poslovima.

Član 74.

(1) Lična zaštita obuhvata mjere i postupke, koje je dužan provoditi svaki građanin radi lične samozaštite, koja se ostvaruje upotrebom sredstava, iz člana 75. stav 2. ovog Zakona.

(2) Kolektivna zaštita stanovništva predstavlja osnovu zaštite u urbanoj sredini i pravnim licima, kojom se obezbjeđuje kolektivna zaštita ljudi i materijalnih dobara od posljedica RHB djelovanja.

(3) RHB dekontaminacija je mjera kojom se otklanjaju i neutraliziraju posljedice i normalizira život poslije upotrebe RHB sredstava.

Član 75.

(1) Radi osiguranja uvjeta za zaštitu od posljedica upotrebe RHB sredstava koriste se odgovarajuća sredstva za ličnu RHB zaštitu.

(2) U obvezna sredstva za ličnu RHB zaštitu spadaju zaštitna maska, zaštitni ogrtač i prvi zavoj.

Član 76.

(1) Kolektivnom RHB zaštitom potrebno je osigurati zaštitu od RHB kontaminacije i zaštitu od radio-aktivnog zračenja.

(2) Radi osiguranja uvjeta za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od RHB kontaminacije i radio-aktivnog zračenja, sredstva za kolektivnu zaštitu osiguravaju se u skloništima, a osiguravaju ih:

- 1) kantoni – za javna skloništa;
- 2) pravna lica – za svoje zaposlenike;
- 3) vlasnici i drugi korisnici poslovnih prostora – za svoje zaposlenike;
- 4) vlasnici stambenih objekata – za svoje potrebe.

6) Zaštita i spašavanje od rušenja

Član 77.

(1) Radi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz ruševina koje mogu nastati uslijed potresa, odrona, klizanja tla, bujičnih voda ili drugih prirodnih i drugih nesreća, kao i s visokih i nepristupačnih objekata, organiziraju se i provode odgovarajuće aktivnosti i mjere zaštite i spašavanja od rušenja koje obuhvataju: mjere, radnje i postupke na izviđanju ruševina i pronalaženju osoba zatrpanih u ruševinama; osiguranje oštećenih i pomjerenih dijelova konstrukcija zgrada i objekata radi sprječavanja zarušavanja, odnosno naknadnog rušenja; spašavanje zatrpanih, odnosno njihovo izvlačenje izvan zona rušenja i poduzimanje mjera zdravstvenog i drugih oblika zbrinjavanja, kao i izvlačenje materijalnih dobara; spašavanje stanovništva i materijalnih dobara s visokih zgrada i objekata i druge mjere zaštite kojima se doprinosi zaštiti i spašavanju iz ruševina.

(2) Zaštita i spašavanje od rušenja obvezno se planira i provodi, kao preventivna mjera, u postupku donošenja i ostvarivanja prostornih i urbanističkih planova i na način što se predviđaju građevinsko-tehničke i druge potrebne mjere u izgradnji objekata, kojima se može uticati na sprečavanje, odnosno smanjenje štetnih utjecaja prirodnih i drugih nesreća na mogućnost rušenja.

(3) Projekti za izgradnju skloništa, objekata i uređaja namijenjenih javnom prometu i skladištenju, proizvodnji i upotrebi opasnih tvari, nafte i naftnih derivata i zapaljivih plinova moraju sadržavati mjere i postupke za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.

(4) Saglasnost na projekte, iz stava 3. ovog člana, u pogledu planiranja potrebnih mjera zaštite i spašavanja u tim objektima, daje služba civilne zaštite općine.

(5) Organ nadležan za izdavanje upotrebne dozvole ne može izdati tu dozvolu, bez prethodno dobijene saglasnosti iz stava 4. ovog člana.

(6) Za objekte, iz stava 3. ovog člana, koji su od značaja za kanton – saglasnost iz stava 4. ovog člana daje kantonalna uprava civilne zaštite, a kada se radi o objektima od značaja za Federaciju, saglasnost iz stava 4. ovog člana daje Federalna uprava.

Član 78.

Zaštitu i spašavanje iz ruševina provode: građani u okviru samozaštite; građevinska, komunalna, rudarska, transportna i druga privredna društva, vatrogasne jedinice, kao i druga pravna lica koja raspolažu odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima, opremom, znanjem i radnom snagom; jedinice civilne zaštite, kao i jedinice radne obveze i gorske službe spašavanja; nadležni kantonalni i općinski organi, kao drugi učesnici zaštite i spašavanja koji se angažuju u skladu sa planom zaštite i spašavanja, odnosno u skladu sa naredbom štaba civilne zaštite koji na ugroženom području rukovodi akcijama zaštite i spašavanja.

7) *Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom*

Član 79.

Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom mjera je koja sadrži provedbu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u područjima oko rijeka, jezera i na moru, koja mogu biti ugrožena poplavama koje mogu nastati oštećenjima ili rušenjem visokih brana, nasipa ili drugih vodozaštitnih objekata, kao i od opasnosti od bujičnih i podzemnih voda.

Član 80.

(1) Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom obuhvata: izgradnju, održavanje i saniranje oštećenih objekata za zaštitu od poplava; osmatranje i izviđanje stanja vodotoka, objekata i terena; planiranje i provođenje evakuacije stanovništva i materijalnih dobara iz ugroženih područja; planiranje i osiguranje prevoženja i prelaza preko rijeka, jezera i na moru; ispumpavanje vode iz poplavljenih objekata i izvlačenje utopljenika i materijalnih dobara iz rijeka, jezera i mora; snabdijevanje poplavom ugroženog stanovništva potrebnim namirnicama i drugim sredstvima radi preživljavanja i učešće na saniranju posljedica izazvanih poplavama.

(2) Vlasnici kupališta, plaža i sličnih objekata u pružanju usluga dužni su, o svom trošku, osigurati i odgovarajuće spasilačke službe za spašavanje kupaca-utopljenika.

Član 81.

(1) Organi uprave kantona nadležni za vodoprivredu i privredna društva u oblasti vodoprivrede odgovorni su za otkrivanje i utvrđivanje opasnosti i organiziranja provođenja zaštite i spašavanja od poplava izazvanih oštećenjem ili rušenjem visokih brana, nasipa ili drugih vodozaštitnih objekata, te opasnosti od bujičnih i podzemnih voda koje uzrokuju poplave.

(2) U planovima odbrane od poplava, koji se donose po posebnom zakonu, utvrđuju se mjere i postupci predviđeni u čl. 79. do 81. ovoga Zakona.

Član 82.

Zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom provode: građani u okviru samozaštite, pravna lica čija je to osnovna djelatnost ili je ta djelatnost vezana uz more, rijeke i jezera, kao i sportska i druga udruženja koja se bave sportom na vodi ili pod vodom i službe zaštite i spašavanja, koje su opremljene i osposobljene za ovu vrstu zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom, te organi uprave i službe za upravu općina nadležne za vodoprivredu.

8) Zaštita i spašavanje od požara

Član 83.

(1) Zaštita i spašavanje od požara obuhvata: pripremu i provođenje preventivnih mjera u svim sredinama, objektima, mjestima i prostorima gdje postoji mogućnost nastanka požara; organiziranje i pripremanje snaga za gašenje požara; organiziranje osmatranja i uzbunjivanja o pojavama požara; gašenje i lokaliziranje požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara iz objekata i područja ugroženih požarom.

(2) **Zaštitu od požara organiziraju i provode pravna i fizička lica (građani), državni organi Federacije, kantona, grada i općine i druge institucije, koje su vlasnici ili korisnici građevina ili prostora, šuma, šumskog ili poljoprivrednog zemljišta, iz člana 85. stav 1. Zakona, a što se vrši u skladu sa odredbama ovog zakona i Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 64/09).**

(3) Organi uprave i druge institucije koje se bave zaštitom od požara kao svojom glavnom djelatnošću, a posebno profesionalne i dobrovoljne vatrogasne jedinice, te drugi oblici vatrogasnog organiziranja, dužni su djelovati u skladu sa ovim Zakonom i naredbama nadležnih štabova civilne zaštite.

Član 84.

(1) Godišnje planove aktivnosti na pripremi i provodjenju mjera zaštite od šumskih i drugih požara na otvorenom prostoru, koji mogu poprimiti razmjere prirodnih i drugih nesreća, donose nadležni organi određeni posebnim zakonom.

(2) Pitanja koja se odnose na upravne, organizacijske, tehničke, obrazovne, propagandne i druge mjere i postupke, a koji se poduzimaju u cilju sprečavanja izbijanja i širenja požara, njihovog otkrivanja i gašenja i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od opasnosti od požara, te osnivanje i djelovanje vatrogasnih društava, obavljaju se u okviru sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, na način utvrđen posebnim zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu i ovim Zakonom.

Član 85.

(1) **Zaštita od požara organizira se i provodi u svim stambenim i drugim zgradama i objektima i na svim prostorima koji se smatraju građevinama prema Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu, koji prema procjeni ugroženosti od požara mogu biti izloženi opasnostima od izbijanja i širenja požara.**

(2) Profesionalne i dobrovoljne vatrogasne jedinice, te drugi oblici vatrogasnog organiziranja, dužni su planirati, pripremati i provoditi zaštitu od požara, te djelovati u skladu sa propisima o zaštiti od požara i vatrogastvu.

9) Zaštita od neeksplozivnih ubojnih sredstava

Član 86.

(1) Zaštita od neeksplozivnih ubojnih sredstava (u daljnjem tekstu: NUS-a) je mjera koja se sastoji u pronalaženju, otkrivanju, označavanju, iskopavanju, prenošenju, utovaru, prevoženju, istovaru, privremenom skladištenju, deaktiviranju i uništavanju NUS-a, na svim područjima na kojima se nalaze ta sredstva.

(2) Poslove koji se odnose na problematiku uklanjanja mina i NUS-a, vrše jedinice civilne zaštite za uklanjanje mina i NUS-a (u daljnjem tekstu: timovi za deminiranje) na način regulisan Zakonom o deminiranju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 5/02) i Standardom za uklanjanje mina i NUS-a u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Standardi BiH) i Standardnim operativnim procedurama uklanjanja i uništavanja NUS-a, koje donosi direktor Federalne uprave (u daljnjem tekstu: SOP).

(3) Mjere zaštite od NUS-a, iz stava 1. ovog člana, ne odnose se na sledeća sredstva:

- 1) neeksplozivne diverzantsko-terorističke naprave koje su predmetom krivičnog djela ili prekršaja i spadaju u isključivu nadležnost organa unutarnjih poslova;

- 2) potrebe Oružanih snaga BiH u postupku uklanjanja i uništavanja upotrijebljenih, a neeksplozivnih ubojnih sredstava za vrijeme i poslije obuke i vježbi njezinih pripadnika, kao i NUS-a kojem je istjekao rok upotrebe ili je nepouzdan pa ga treba uništiti;
- 3) otpadne tvari u proizvodnji naoružanja i vojne opreme privrednih društava koja se bave tim poslom.

Član 87.

Građani, **pravna lica, državni organi i druge institucije** su dužni o otkrivenim NUS-a odmah obavijestiti najbliži operativni centar civilne zaštite ili najbližu policijsku upravu ili službu civilne zaštite općine, a nekim vidljivim znakom obilježiti mjesto gdje se nalazi NUS-a i, po mogućnosti, to mjesto osigurati dok ne dođu ovlaštena lica.

Član 88.

(1) Poslove, iz st. 1. i 2. člana 86. ovog Zakona, organizira Federalna uprava i uprave civilne zaštite kantona, preko timova za deminiranje, koji poslove deminiranja izvršavaju na način utvrđen u Zakonu o deminiranju u Bosni i Hercegovini, Standardima BiH i SOP.

(2) Pripadnici timova za deminiranje, koji se bave poslovima iz st. 1. i 2. člana 86. ovog Zakona, moraju ispunjavati uslove utvrđene u Zakonu i Standardima iz stava 1. ovog člana i imati ovlaštenje za obavljanje tih poslova, koje izdaje Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini.

Član 89.

(1) Pravna lica koje se bave poslovima uklanjanja mina i NUS-a i provođenjem drugih protiv-minskih akcija moraju biti akreditirana za te djelatnosti kod Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini.

(2) Fizička lica koja se, kao pripadnici pravnih lica iz stava 1. ovoga člana, bave poslovima uklanjanja mina i NUS-a moraju biti akreditirani kod Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini za vršenje tih poslova.

10) Prva medicinska pomoć

Član 90.

Prva medicinska pomoć je mjera zaštite i spašavanja koja obuhvata: preventivnu zaštitu koju čine protivepidemijske i higijenske mjere zaštite stanovništva; operativnu zaštitu, koja se sastoji od pružanja prve pomoći standardnim i priručnim sredstvima na licu mjesta, medicinske trijaže ranjenih, povrijeđenih i oboljelih ljudi, sanitetske evakuacije i transport do najbliže zdravstvene ustanove radi pružanja opće medicinske pomoći ili do odgovarajuće specijalističke zdravstvene ustanove radi potpunog zdravstvenog zbrinjavanja.

Član 91.

(1) Radi uspješnog provođenja prve medicinske pomoći, zdravstvene ustanove u općini dužne su za potrebe stanovništva na području općine osigurati odgovarajuće rezerve krvi i krvne plazme, te ostalih neophodnih lijekova i sanitetskog materijala.

(2) Rezerve krvi i krvne plazme prikupljaju se od dobrovoljnih davalaca krvi, izvođenjem akcija dobrovoljnog darivanja krvi, koje organizuju i provode zdravstvene ustanove, organizacije Crvenog krsta i druge humanitarne organizacije, u suradnji sa organima civilne zaštite.

(3) Prvu medicinsku pomoć organizuju i neposredno provode nadležne zdravstvene ustanove, u saradnji sa štabovima civilne zaštite.

(4) Federalno ministarstvo zdravstva donosi propise o načinu prikupljanja, čuvanja i korištenja rezervi krvi i krvne plazme, te obveznih pričuva neophodnih lijekova i sanitetskog materijala.

11) Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla

Član 92.

Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla mjera je koja se sastoji u: sklanjanju i premještanju; sprečavanju i lokaliziranju pojava parazitnih, zaraznih i uzgojnih bolesti; nadzoru životinja, sirovina, proizvoda i otpadaka životinjskog porijekla; kontroli ispravnosti stočne hrane i vode; ukazivanju prve veterinarske pomoći oboljeloj i ranjenoj stoci; uklanjanju leševa životinja i drugog otpada animalnog porijekla i poduzimanjem drugih odgovarajućih mjera.

Član 93.

(1) Zaštitu, spašavanje i zbrinjavanje ugroženih, nastradalih, oboljelih i zatrovanih životinja, kao i zaštitu i spašavanje namirnica životinjskog porijekla od opasnosti i posljedica prirodnih i drugih nesreća, organiziraju, usklađuju, a, po potrebi, neposredno i provode nadležni federalni i kantonalni organi uprave i općinske službe za upravu nadležni za poljoprivredu i stočarstvo, odnosno za veterinarsku zaštitu, u saradnji s nadležnim štabovima civilne zaštite.

(2) U provođenju zaštite i spašavanja, iz stava 1. ovog člana, obvezno učestvuju privredna društva (poljoprivredna, proizvodna, prometna, trgovačka), službe zaštite i spašavanja koje su za to osposobljene, jedinice civilne zaštite, te druga pravna lica i građani, vlasnici životinja i namirnica životinjskog porijekla.

12) Asanacija terena

Član 94.

Asanacija terena je mjera, koja se sastoji od poduzimanja sanitarno-higijenskih i sanitarno-tehničkih mjera na terenu, u naselju i stambenim i drugim objektima, s ciljem sprečavanja širenja zaraze, epidemije i drugih štetnih posljedica po ljude i materijalna dobra, a obuhvata organiziranje i provođenje sledećih radnji: uklanjanje, identifikaciju i pokop poginulih ljudi, uklanjanje leševa uginulih životinja, dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju objekata i terena i uklanjanje otpadnih i štetnih tvari koje ugrožavaju zdravlje i život ljudi i okoliša.

Član 95.

(1) Asanaciju terena organizuju i provode općine i kantoni na svome području i poduzimaju druge potrebne aktivnosti i mjere za ublažavanje i otklanjanje nastalih posljedica.

U otklanjanju posljedica i provođenju aktivnosti i mjera asanacije, iz stava 1. ovog člana, dužni su učestvovati pravna lica, zdravstvene i veterinarske ustanove, vatrogasne jedinice, jedinice civilne zaštite, te organi uprave i općinske službe za upravu, koji su nadležni za poslove iz člana 94. ovog Zakona.

13) Zaštita okoliša

Član 96.

(1) Zaštita okoliša je mjera koja se sastoji u sprečavanju nastanka štetnih posljedica od uništavanja i zagađivanja okoliša i u otklanjanju posljedica nastalih uslijed:

- 1) tehničko-tehnoloških havarija u industriji, posebno hemijskoj, farmaceutskoj i petrohemijskoj, u prometu, kao i drugih nesreća i katastrofa, čije posljedice mogu ugroziti okoliš, a naročito prirodne resurse;
- 2) ispuštanja toksičnih i štetnih hemijskih i drugih materija u okoliš iz industrijskih i termoenergetskih postrojenja, motornih vozila i individualnih ložišta u domaćinstvima, u količinama koje uzrokuju emisije koncentracije u vodi, zraku i tlu iznad maksimalno dopuštenih vrijednosti;
- 3) odlaganja komunalnog, industrijsko-tehnološkog i drugog čvrstog i tečnog otpada;
- 4) djelovanja vremenskih nepogoda na okolicu (snježne padavine, poplave, suše, klizišta), kao i drugih prirodnih nepogoda.

(2) Organizovanje i vršenje poslova, iz stava 1. ovog člana, vrši se u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša («Službene novine Federacije BiH», broj 33/03).

Član 97.

Pravna lica iz oblasti proizvodnje i prometa hemijskih, otrovnih, eksplozivnih, bioloških, radioaktivnih i drugih opasnih tvari, te pravna lica koja prevoze ili se koriste tim sredstvima, obvezni su planirati, organizirati, pripremati i provoditi aktivnosti i mjere na sprečavanju nastajanja štetnih posljedica po okoliš, poduzimanjem brzih aktivnosti i mjera u zaštiti i spašavanju u slučaju nesreća i otklanjanja posljedica nastalih od tehnoloških i ekoloških nesreća u zaštiti okoliša od nekontroliranog širenja opasnih tvari.

Član 98.

(1) Pravna lica, iz člana 97. ovog Zakona, obvezna su organizirati i osposobiti stručne ekipe i osigurati potrebnu opremu i sredstva za brze intervencije u zaštiti i spašavanju od opasnosti i posljedica od tehnološke ili ekološke nesreće u okviru svojih objekata, te na području općine, ako se posljedice takve nesreće prošire na njezinom području.

(2) Pravna lica koja se bave proizvodnjom, preradom, prometom i upotrebom opasnih tvari dužna su predvidjeti i, u slučaju neposredne ratne opasnosti, odnosno nastanka prirodne i druge nesreće, osigurati pravodobno sklanjanje i dislokaciju tih tvari u sigurne objekte i na za to pogodne lokacije, odnosno na područja kojima ne prijeti takva opasnost.

Član 99.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalnog ministarstva zdravstva, donosi poseban plan zaštite i spašavanja od jonizirajućeg zračenja na teritoriji Federacije, u skladu sa Zakonom o zaštiti od jonizirajućih zračenja i radijacijskoj sigurnosti («Službene novine Federacije BiH», broj 15/99).

14) Zaštita i spašavanje u rudnicima

Član 100.

Zaštita i spašavanje u rudnicima je mjera koja se sastoji od zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u slučaju rudarskih nesreća uzrokovanih eksplozijom plinova ili ugljene prašine, jamskih požara i poplava, trovanjem otrovnim plinovima, klizanjem ili obrušavanjem zemljišta na površinskim i jamskim kopovima i drugih sličnih nesreća, koje mogu ugroziti ljude i tehnička i druga sredstva u rudnicima.

Član 101.

Zaštita i spašavanje u rudnicima obuhvata: gradnju, održavanje i korištenje rudnika, u skladu sa posebnim propisima, standardima i normativima iz područja rudarstva i nadzor nad njihovim provođenjem; uređenje jama, površinskih kopova, muljišta i drugih rudarskih objekata od značenja za zaštitu od poplava, požara, eksplozija i trovanja i dosljedno provođenje svih propisa o rudarstvu; spašavanje zatrpanih, ozlijeđenih i zatrovanih uposlenika; pružanje prve medicinske pomoći zatrovanim; pokop poginulih; raščišćavanje ruševina i sanaciju jama, površinskih kopova i drugih objekata u kojima je nastala nesreća; gašenje požara u jamama i na površinskim kopovima; sprečavanje istjecanja toksičnih i drugih opasnih tvari iz muljanih akumulacija i drugih rudarskih objekata i instalacija i druge mjere kojima se može doprinijeti saniranju posljedica izazvanih tim nesrećama.

Član 102.

Zaštitu i spašavanje u rudnicima provode: pravna lica i inspeksijske službe iz oblasti rudarstva, građevinarstva, vodoprivrede i druga pravna lica koja obavljaju planiranje, izgradnju i održavanje rudnika, postrojenja i objekata u rudarstvu; službe zaštite i spašavanja u rudnicima, kao i službe iz područja zdravstva, vatrogastva, građevinarstva i komunalne i druge službe zaštite i spašavanja; pravna lica opremljena i osposobljena za ovu vrstu zaštite i spašavanja i specijalizirane jedinice civilne zaštite (za zaštitu od požara, na vodi i pod vodom, za spašavanje s visina, prve medicinske pomoći, spašavanje iz ruševina i asanaciju terena) i organi uprave nadležni za rudarstvo.

15) Zaštita bilja i biljnih proizvoda

Član 103.

(1) Zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda je mjera kojom se provodi zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda od radioaktivne, hemijske i biološke kontaminacije i svih drugih oblika zagađivanja, te zaraznih bolesti i štetočina.

(2) Pod biljem i biljnim proizvodima, u smislu stava 1. ovoga člana, podrazumijeva se: povrće, voće, žitarice, ljekovito, ukrasno, krmno, stočno i druge vrste bilja i zasada, šume i šumske kulture, biljne sirovine, sjeme i gotovi proizvodi od bilja koji se koriste za ishranu i liječenje.

Član 104.

Zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda obuhvata: izbor najoptimalnijih sorti bilja i pravilan uzgoj; korištenje zaštitnih sredstava u skladu sa standardima i normativima iz oblasti poljoprivrede, industrijske proizvodnje hrane, lijekova i stočarstva; pravilno sušenje, silažu i skladištenje, čuvanje i transport sjemenskog bilja i gotovih proizvoda; zaštitu od požara, kao i druge mjere kojima se obezbjeđuje zaštita bilja i biljnih proizvoda od svih vrsta biljnih bolesti i štetočina i trovanja sirovina i gotovih proizvoda; prekrivanja bilja, sjemena, rasada, sirovina i gotovih proizvoda plastičnim folijama i drugim sličnim materijalima radi zaštite od kontaminacije; sklanjanje bilja i biljnih proizvoda u za to namijenjena skloništa ili utapljanje; dekontaminacija, dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija skladišta; sušenje, konzerviranje i prerada voća i povrća; ubiranje jestivog i ljekovitog bilja, krmnog, stočnog i drugih vrsta bilja i zasada u slučaju opasnosti od prirodnih i drugih nesreća.

Član 105.

Zaštitu bilja i biljnih proizvoda organiziraju i provode organi uprave i općinske službe za upravu, koje su nadležne za poslove iz čl. 103. i 104. ovog Zakona, te privredna društva iz područja poljoprivrede, šumarstva i snabdijevanja; poljoprivredna gazdinstva i individualni poljoprivredni proizvođači; druge stručne poljoprivredne institucije; uzgajivači bilja i proizvođači hrane; poljoprivredne službe zaštite i spašavanja i jedinice civilne zaštite (za zaštitu i spašavanje bilja i biljnih proizvoda, RHB zaštitu, asanaciju terena).

4. Štabovi civilne zaštite

Član 106.

Za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja na teritoriji Federacije, odnosno području kantona i općine, te za obavljanje drugih poslova u zaštiti i spašavanju, u skladu sa zakonom i drugim propisima, osnivaju se štabovi civilne zaštite kao operativno-stručni organi. Te štabove osnivaju Federacija, kantoni i općine.

Član 107.

(1) Štab civilne zaštite može se osnovati i u pravnim licima, iz člana 32. ovog Zakona, u skladu sa njihovim procjenama ugroženosti, te u mjesnim zajednicama.

(2) Ako se ne osnuje štab civilne zaštite, po odredbama stava 1. ovoga člana, pravna lica su dužna svojim općim aktom odrediti organ koji će upravljati akcijama zaštite i spašavanja u pravnom licu.

(3) Ako je u istom objektu ili u više objekata na istom području smješteno više pravnih lica, može se osnovati zajednički štab civilne zaštite, o čemu sporazumno odlučuju nadležni organi tih pravnih lica.

Član 108.

U upravljanju akcijama zaštite i spašavanja štabovi civilne zaštite, iz čl. 106. i 107. ovog Zakona, obavljaju sledeće poslove:

- 1) odlučuju o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara i te snage raspoređuju na ona područja koja su ugrožena;
- 2) naređuju provođenje odgovarajućih mera zaštite i spašavanja i određuju snage i sredstva koje će provoditi te mere;
- 3) usmjeravaju, koordiniraju i upravljaju akcijama zaštite i spašavanja svih učesnika angažovanih na zaštiti i spašavanju na svome području;
- 4) rješavaju sva pitanja koja se u toku provođenja aktivnosti na zaštiti i spašavanju pojave u vezi angažovanih snaga i sredstava civilne zaštite i provođenja mera zaštite i spašavanja i samozaštite građana.

Član 109.

Pored poslova iz člana 108. ovoga Zakona, Federalni štab civilne zaštite (u daljnjem tekstu: Federalni štab), obavlja i sledeće poslove:

- 1) naređuje kantonalnim i općinskim štabovima civilne zaštite i službama zaštite i spašavanja, koje formira Vlada Federacije, poduzimanje mera i aktivnosti na zaštiti i spašavanju;
- 2) naređuje angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite s područja jednoga kantona na ugroženo područje drugoga kantona;
- 3) naređuje angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite Federacije na pružanju pomoći Republici Srpskoj, u skladu sa Sporazumom o saradnji entiteta u ostvarivanju zadataka civilne zaštite;
- 4) **podnosi zahtjev Vladi Federacije za traženje međunarodne pomoći nakon proglašenja stanja prirodne ili druge nesreće u Federaciji, ako procjeni da je ta pomoć neophodna;**
- 5) po zahtjevu nadležnih državnih organa **Bosne i Hercegovine**, angažira snage i sredstva civilne zaštite Federacije u pomoći drugim državama na saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća.

Član 110.

Pored poslova iz člana 108. ovoga Zakona, kantonalni štab civilne zaštite obavlja i slijedeće poslove:

- 1) naređuje općinskim štabovima civilne zaštite, štabovima civilne zaštite pravnih lica, u kojima su ti štabovi osnovani i službama zaštite i spašavanja, koje osniva vlada kantona, da učestvuju u poduzimanju mera i aktivnosti na zaštiti i spašavanju na određenome području;
- 2) naređuje angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite s područja jedne općine na ugroženo područje druge općine na području kantona.

Član 111.

Rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja u organima uprave i drugim tijelima vlasti i pravnim licima obavljaju, i to:

- 1) u organu uprave i drugim organima vlasti – rukovodilac organa uprave, odnosno drugog organa vlasti, putem povjerenika civilne zaštite;
- 2) u pravnom licu – štab civilne zaštite ako je osnovan, odnosno direktor ili drugi organ određen općim aktom, kada štab nije osnovan, putem povjerenika civilne zaštite;
- 3) u mjesnoj zajednici – štab civilne zaštite, a ako štab nije osnovan, povjerenik civilne zaštite.

Član 112.

Direktor Federalne uprave propisat će način rada i rukovođenja štaba civilne zaštite, kao i organa iz člana 111. ovog Zakona.

Član 113.

Federalni, kantonalni i općinski štabovi civilne zaštite sastoje se od: komandanta, načelnika i članova štaba.

Član 114.

- (1) Komandanta, načelnika i članove Federalnog štaba postavlja i razrješava Vlada Federacije.
- (2) Zamjenik premijera Vlade Federacije, po položaju je komandant Federalnog štaba, a direktor Federalne uprave po položaju je načelnik štaba, s tim da komandant Štaba i načelnik Štaba ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.
- (3) Sekretar Crvenog krsta Federacije Bosne i Hercegovine je po funkciji član Federalnog štaba.
- (4) Za članove Federalnog štaba postavljaju se pomoćnici ministara i drugi rukovodni službenici iz federalnih ministarstava i drugih federalnih organa uprave i službenici Federalne uprave, u skladu sa aktom o unutarašnjoj organizaciji Federalnog štaba, kojega donosi Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave.

Član 115.

- (1) U uvjetima kada prirodna i druga nesreća zaprijeti ili nastane iznenada, a komandant nadležnog štaba civilne zaštite nije u mogućnosti obavljati svoje dužnosti, načelnik štaba civilne zaštite ovlašten je da u ime komandanta poduzima sve potrebne mjere značajne za zaštitu i spašavanje, dok komandant ne počne obavljati svoju funkciju.
- (2) O poduzetim mjerama i postupcima, iz stava 1. ovog člana, načelnik štaba civilne zaštite dužan je obavijestiti komandanta štaba civilne zaštite, odmah, kada komandant počne obavljati svoju funkciju.

Član 116.

Postavljanje, razrješenje i popuna kantonalnih i općinskih štabova civilne zaštite vrši se analognom primjenom kriterija iz čl. 113. i 114. ovoga Zakona, u skladu sa aktima o unutarnjoj organizaciji štaba i kadrovskim mogućnostima kantona, odnosno općina.

Član 117.

Sastav i način popune štaba civilne zaštite u pravnim licima, u kojima se osnivaju ti štabovi, uređuje se općim aktom pravnih lica.

5. Povjerenici civilne zaštite

Član 118.

- (1) Povjerenici civilne zaštite (u daljnjem tekstu: povjerenik) određuju se u naselju, dijelu naselja, stambenim zgradama, selima i zaseocima (u daljnjem tekstu: naselja), u organima uprave i službama za upravu općine, drugim organima i ustanovama i pravnim licima u kojima se ne osniva štab civilne zaštite.
- (2) U organima uprave i drugim organima i ustanovama i službama za upravu, određuje se jedan povjerenik za svaki organ, odnosno svaku ustanovu, a ako je više organa, odnosno više ustanova, smješteno u istoj zgradi, može se odrediti jedan zajednički povjerenik za tu zgradu.
- (3) U većim pravnim licima može se odrediti više povjerenika, što se određuje prema vlastitoj procjeni pravnog lica, s tim što se u obzir uzima broj uposlenika, unutarnja organizacija pravnog lica, kao i drugi uvjeti bitni za određivanje broja povjerenika.

Član 119.

Povjerenike postavlja i razrješava:

- 1) u organima uprave i drugim organima vlasti i ustanovama – rukovodilac koji upravlja organom uprave, odnosno ustanove, a kada je više organa smješteno u istoj zgradi – sporazumno rukovodioci koji rukovode tim organima, odnosno ustanovama;
- 2) u pravnom licu – direktor, odnosno drugi organ određen općim aktom pravnog lica;
- 3) u naselju i službama za upravu općine - općinski načelnik, na prijedlog službe civilne zaštite općine.

Član 120.

(1) Povjerenici u organima uprave i drugim organima vlasti, ustanovama i pravnim licima vrše poslove koji se odnose na organiziranje i pripremanje mjera i aktivnosti na sudjelovanju službenika i zaposlenika na provođenju lične i kolektivne zaštite i mjera zaštite i spašavanja u zgradama i objektima za koje su zaduženi.

(2) Povjerenici u naseljima vrše poslove koji se odnose na organiziranje i poduzimanje neposrednih mjera na učešću građana u provođenju samozaštite, te mjera zaštite i spašavanja koje su od značaja za samozaštitu i sudjeluje u svim djelatnostima civilne zaštite koje se provode u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na određenom području, odnosno u objektima za koje su zaduženi.

(3) Planom zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća vrši se određivanje broja povjerenika civilne zaštite, razrada njihovih poslova i zadataka u miru, za vrijeme prirodnih nepogoda i drugih nesreća, neposrednoj ratnoj opasnosti i ratu, u skladu sa propisima iz člana 121. ovog Zakona.

Član 121.

Direktor Federalne uprave propisat će poslove i zadatke i način rada povjerenika civilne zaštite iz člana 118. stav 1. ovog Zakona.

6. Službe zaštite i spašavanja

Član 122.

(1) Službe zaštite i spašavanja, u pravilu, organiziraju se u pravnim licima, iz člana 32. ovog Zakona, čija je redovna djelatnost od neposrednog značaja za zaštitu i spašavanje.

(2) Službe zaštite i spašavanja obavljaju poslove zaštite i spašavanja po pitanjima koja proizlaze iz osnovne djelatnosti pravnog lica. Te poslove služba ostvaruje provođenjem preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja.

(3) Preventivne mjere zaštite i spašavanja, službe zaštite i spašavanja ostvaruju provođenjem odgovarajućih mjera, postupaka i zadataka u okviru njihove redovne djelatnosti, a kojima se može uticati na sprečavanje nastanka određenih pojava i opasnosti koje mogu izazvati prirodnu ili drugu nesreću i čijim štetnim djelovanjem mogu biti ugroženi životi i zdravlje ljudi i materijalnih dobara.

(4) Operativne mjere zaštite i spašavanja, službe zaštite i spašavanja ostvaruju provođenjem odgovarajućih mjera, postupaka i zadataka iz svoga djelokruga, od momenta angažovanja na zaštiti i spašavanju do otklanjanja nastalih posljedica, odnosno do trenutka kada se ocijeni da prestaje potreba za angažovanjem tih službi.

(5) U službe, iz stava 1. ovog člana, u pravilu, raspoređuju se zaposlenici pravnog lica u kojima se osnivaju te službe, **kao i sredstva i oprema pravnog lica, koja služe za vršenje poslova iz nadležnosti te službe.**

Član 123.

(1) Pravna lica, iz stava 1. člana 122. ovog Zakona, koja ne organizuju službe zaštite i spašavanja, u akcijama zaštite i spašavanja imaju prava, obveze i odgovornosti službi zaštite i spašavanja.

(2) Funkciju službe zaštite i spašavanja može imati cijelo pravno lice ili samo njezin dio, čija je djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje.

(3) Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, određuje pravna lica i udruženja građana od kojih će se organizovati služba zaštite i spašavanja, koja će djelovati na teritoriji Federacije, a vlada kantona, odnosno općinski načelnik određuje pravna lica i udruženja građana, u kojima će se organizovati službe zaštite i spašavanja koje će djelovati na području kantona, odnosno općine.

(4) U aktu, iz stava 3. ovog člana, određuju se pravna lica, odnosno udruženja građana, u kojima će se formirati službe zaštite i spašavanja, određuju vrste službi koje se formiraju, utvrđuju zadaci službe, određuje način popune službe ljudstvom i materijalno-tehničkim sredstvima i određuje organ civilne zaštite Federacije, kantona odnosno općine, koji će zaključiti ugovor s pravnim licem, odnosno udruženjem građana, o međusobnim pravima i obvezama u obavljanju poslova zaštite i spašavanja kada se angažuju za potrebe Federacije, odnosno kantona ili općine.

Član 124.

(1) U slučaju kada ne postoje uvjeti za organizovanje službi prema odredbama člana 122. stav 1. ovog Zakona, Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, može, u skladu sa procjenom ugroženosti, formirati samostalne službe zaštite i spašavanja koje će djelovati na teritoriji Federacije, a vlada kantona, odnosno općinski načelnik, mogu organizovati te službe za potrebe kantona, odnosno općine.

(2) Aktom iz stava 1. ovoga člana, utvrđuje se naziv, sjedište, zadaci, unutarnja organizacija i način upravljanja službom, broj ljudi koji se angažiraju u službu i način popune, te materijalno-tehnička i finansijska sredstva potrebna za rad tih službi.

(3) Dvije ili više općina mogu organizirati zajedničku službu zaštite i spašavanja, o čemu sporazumom odlučuju općinski načelnici tih općina.

Član 125.

Pravna lica koja nisu obuhvaćena odredbama člana 32. ovog Zakona, a opremljena su i osposobljena za obavljanje određenih poslova zaštite i spašavanja, mogu se angažovati, u skladu sa planom zaštite od prirodnih i drugih nesreća, kao ispomoć na zadacima zaštite i spašavanja, u uvjetima kada službe, iz čl. 122. i 124. ovog Zakona, nisu u mogućnosti same, pravovremeno i potpuno izvršiti sve zadatke zaštite i spašavanja na kojima su angažovane.

Član 126.

Direktor Federalne uprave će svojim propisom bliže utvrditi uslove za organizovanje, poslove i zadatke i način rada službi iz čl. 122. i 124. ovog Zakona.

7. Jedinice civilne zaštite

Član 127.

(1) Jedinice civilne zaštite formiraju se, opremaju i osposobljavaju kao operativne snage radi neposrednog angažovanja na izvršavanju zadataka zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i otklanjanja posljedica nastalih djelovanjem tih nesreća.

(2) Jedinice civilne zaštite formiraju se kao jedinice opće i specijalizirane namjene.

(3) Jedinice opće namjene, u pravilu, formiraju se na načelima teritorijalne popune.

(4) Jedinice opće i specijalizirane namjene mogu se formirati kao timovi, odjeljenja i vodovi.

Član 128.

(1) Vrste, veličina i broj jedinica civilne zaštite utvrđuju se na osnovu procjene ugroženosti po ljude i materijalna dobra, koje mogu nastati od prirodnih i drugih nesreća, te ljudskih, materijalnih i drugih mogućnosti kojima raspolažu općine i pravna lica koja osnivaju te jedinice.

(2) Ako je u istom objektu smješteno više organa uprave, službi za upravu, ustanova i pravnih lica, mogu se formirati zajedničke jedinice opće namjene, o čemu sporazumno odlučuju nadležna organi tih organa i pravnih lica.

Član 129.

(1) Jedinice opće namjene organizuju se, opremaju i obučavaju za izvršavanje zadataka na pružanju podrške u provođenju mjera prve medicinske pomoći, za gašenje početnih i manjih požara, zaštiti od poplava, spašavanju ugroženih iz ruševina, izgradnji skloništa i zaklona, provođenju mjera RHB zaštite, evakuaciji i zbrinjavanju ugroženih i stradalih, transportu i snabdijevanju osnovnim sredstvima za ishranu, smještaj i zdravlje ugroženog stanovništva, te zaštitu životinja.

(2) Jedinice opće namjene formiraju se u općinama, a mogu se osnivati i u organima uprave, službama za upravu, ustanovama i pravnim licima. Te jedinice u općini osniva općinski načelnik, a u organima uprave i ustanovama i pravnim licima, rukovodioci tih organa, odnosno pravnih lica.

Član 130.

(1) Jedinice civilne zaštite specijalizirane namjene formiraju kanton i općina, u skladu s vlastitim procjenama i potrebama, u pravilu, kada snage i sredstva pravnih lica i službe zaštite i spašavanja, te jedinica civilne zaštite opće namjene, nisu dovoljne za ostvarivanje efikasne zaštite i spašavanja na području kantona, odnosno općine.

(2) Jedinice civilne zaštite specijalizirane namjene formiraju se, pripremaju, opremaju i obučavaju radi izvršavanja složenijih i istovrsnih zadataka zaštite i spašavanja, čiji pripadnici pri obavljanju tih poslova moraju imati odgovarajuće stručno znanje i koristiti odgovarajuća tehnička sredstva i opremu.

(3) Poslove pripremanja, popune, opremanja i obučavanja specijaliziranih jedinica kantona vrši kantonalna uprava civilne zaštite, a specijaliziranih jedinica općine vrši služba civilne zaštite općine.

Član 131.

(1) O formiranju specijaliziranih jedinica u kantonu odlučuje vlada kantona, na prijedlog uprave civilne zaštite kantona, odnosno u općini općinski načelnik, na prijedlog službe civilne zaštite općine.

(2) Specijalizirane jedinice mogu se formirati za:

- 1) zaštitu od požara, **koje se formiraju u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu;**
- 2) prvu medicinsku pomoć;
- 3) zaštitu i spašavanje od NUS-a - **deminiranje;**
- 4) RHB zaštitu;
- 5) zaštitu i spašavanje iz ruševina;
- 6) asanaciju terena.

(3) Prema vlastitim procjenama mogu se formirati i druge specijalizirane jedinice.

(4) Dvije ili više općina mogu organizirati zajedničke jedinice civilne zaštite opće i specijalizirane namjene, o čemu sporazumno odlučuju općinski načelnici tih općina.

Član 132.

(1) Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, organizira specijalizirane jedinice civilne zaštite za potrebe Federacije, koje obavljaju složenije poslove zaštite i spašavanja na cijelom teritoriju Federacije, kada nisu dovoljne specijalizirane jedinice i druge snage civilne zaštite kantona i utvrđuje zadatke tih jedinica.

(2) Federalna uprava vrši poslove koji se odnose na popunu jedinica, iz stava 1. ovog člana, ljudstvom i materijalno-tehničkim sredstvima i njihovo obučavanje i osposobljavanje i upotrebu na zadacima za koje su jedinice organizirane.

(3) Prema ukazanoj potrebi, na zahtjev nadležnih organa, jedinice iz stava 1. ovoga člana, mogu se angažirati na pružanju pomoći Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, susjednim i drugim državama, u skladu sa konvencijama i posebnim sporazumima o suradnji na zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća.

Član 133.

Direktor Federalne uprave svojim propisom utvrdit će uslove za organiziranje, poslove, zadatke i način rada jedinica iz člana 127. ovog Zakona.

8. Rukovođenje i upotreba snaga i sredstava civilne zaštite

Član 134.

(1) **Kada zaprijeti neposredna opasnost od nastanka prirodne ili druge nesreće, a cijeni se da nije potrebno vršiti aktiviranje štaba civilne zaštite, u tom slučaju rukovodilac organa civilne zaštite općine, grada, kantona i Federacije, može narediti angažiranje određenih jedinica civilne zaštite ili službi zaštite i spašavanja i drugih operativnih snaga zaštite i spašavanja koje je osnovala općina, grad, kanton ili Federacija, radi preduzimanja mjera i aktivnosti na sprečavanju nastanka nesreće, odnosno ublažavanja njenog djelovanja i rukovode tim akcijama, što se vrši u skladu sa planom zaštite i spašavanja općine, grada, kantona i Federacije.**

Angažiranje tih snaga može se vršiti sve do momenta dok se ne završe predviđene aktivnosti, odnosno dok se ne izvrši aktiviranje štaba civilne zaštite, na način predviđen u stavu 2. ovog člana.

(2) Kada nadležni organ proglasi da je na određenom području nastala prirodna ili druga nesreća, aktiviraju se štabovi civilne zaštite na tom području, radi rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja i stalno funkcioniraju dok nadležni organ ne proglasi prestanak stanja prirodne ili druge nesreće.

(3) Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, štabovi civilne zaštite mogu se aktivirati i u slučaju kada prijeti neposredna opasnost od nastanka prirodne i druge nesreće, u cilju preduzimanja mjera na sprečavanju nastanka te opasnosti ili nesreće ili ublažavanja njenog djelovanja i funkcioniraju dok takva opasnost postoji, **odnosno dok nadležni organ ne proglasi stanje prirodne ili druge nesreće ili odluči da štab nastavi djelovati dok se ne otkloni opasnost, odnosno nesreća, bez proglašavanja tog stanja.** Aktiviranje štaba civilne zaštite u ovim situacijama obavlja nadležna uprava civilne zaštite, odnosno služba civilne zaštite općine, zavisno od područja koje je ugroženo.

(4) **U uslovima iz stava 2. ovog člana, aktivirani štab civilne zaštite ovlašten je da naređuje upotrebu snaga i sredstava zaštite i spašavanja koje pripadaju općini, gradu, kantonu, odnosno Federaciji i sve mjere zaštite i spašavanja koje mogu doprinijeti sprečavanju nastanka opasnosti ili nesreće ili ublažavanja njenog djelovanja, kao i mjere, postupke i zadatke koje su u funkciji spašavanja, zaštite i zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih tom opasnošću, odnosno nesrećom.**

(5) Štabovi civilne zaštite aktiviraju se i funkcioniraju i za vrijeme vježbi civilne zaštite i ratnog stanja.

Član 135.

U rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja, svaki štab civilne zaštite poduzima one mjere i aktivnosti za koje je ovlašten ovim i drugim zakonom i drugim propisima i općim aktima.

Član 136.

Tokom provođenja akcije zaštite i spašavanja, općinski štabovi civilne zaštite dužni su provoditi odluke i naredbe kantonalnog štaba civilne zaštite, a ti štabovi odluke i naredbe Federalnog štaba.

Član 137.

Angažovanje i upotrebu snaga i sredstava civilne zaštite u akcijama zaštite i spašavanja, štabovi civilne zaštite provode na osnovu prethodno izvršene procjene o vrsti prirodne i druge nesreće, području na kojem djeluje ta nesreća i obimu i vrsti mogućih posljedica po ljude i materijalna dobra na ugroženom području.

Član 138.

(1) Jedinice i povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, te sredstva civilne zaštite upotrebljavaju se u svim vrstama opasnosti u miru i ratu, kada ljudi i materijalna dobra budu ugroženi prirodnim i drugim nesrećama, kao i za vrijeme vježbi i drugih oblika obuke.

(2) Jedinice i povjerenici civilne zaštite, koji su osnovani u organima uprave i drugim organima, ustanovama, službama za upravu i pravnim licima upotrebljavaju se, u skladu sa planovima zaštite i spašavanja, prvenstveno na zadacima zaštite ljudi i materijalnih dobara tih organa, ustanova i pravnih lica, a mogu se upotrijebiti i za izvršavanje zadataka i izvan tih organa, ustanova i pravnih lica, o čemu odlučuje nadležni štab civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

(3) **Organi uprave i drugi organi, ustanove, službe za upravu i pravna lica mogu samostalno, u svim situacijama kada postoji opasnost od nastanka prirodne ili druge nesreće, koja može ugroziti njihovo ljudstvo i materijalna dobra ili kada je nastala ta nesreća, angažirati snage i sredstva zaštite i spašavanja, iz stava 2. ovog člana, koje su oni formirali za potrebe vlastite zaštite.**

Član 139.

Jedinice civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja, koje osnivaju kantoni i općine, upotrebljavaju se na zadacima zaštite i spašavanja na području kantona i općina koje su ih osnovale, s tim što se te jedinice i službe mogu upotrijebiti i na području druge općine, odnosno području drugog kantona, o čemu odlučuje nadležni štab civilne zaštite koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

Član 140.

(1) Upotreba snaga i sredstava, iz čl. 138. i 139. ovog Zakona, na zadacima zaštite i spašavanja na području općine, odnosno kantona, provodi se u skladu sa planovima zaštite i spašavanja općine, odnosno kantona.

(2) Upotreba snaga i sredstava iz stava 1. ovog člana traje do trenutka kada je završeno spašavanje ugroženih i stradalih ljudi i materijalnih dobara, odnosno kada se ocijeni da daljnu aktivnost na obavljanju tih poslova i zadataka mogu uspješno provoditi nadležni organi i pravna lica u okviru svoje redovite djelatnosti, o čemu odlučuje nadležni štab civilne zaštite.

Član 141.

Naredbu o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja, na zadacima zaštite i spašavanja, donosi:

- 1) za snage i sredstva iz člana 138. stav 1. i člana 139. ovog Zakona, za potrebe općine – općinski štab civilne zaštite, za potrebe kantona – kantonalni štab civilne zaštite, a za potrebe Federacije – Federalni štab;
- 2) za snage i sredstva iz člana 138. stav 2. ovog Zakona, za potrebe organa i ustanova – rukovodioci tih organa i ustanova, odnosno za potrebe službi za upravu – općinski načelnik;
- 3) za potrebe pravnog lica – štab civilne zaštite, odnosno direktor ili drugi nadležni organ, ako štab nije osnovan.

Član 142.

(1) U toku vršenja poslova iz svoje nadležnosti, komandovanje jedinicama civilne zaštite vrše komandiri tih jedinica.

(2) Za komandovanje jedinicama civilne zaštite, komandiri tih jedinica odgovorni su štabu civilne zaštite, koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na području na kojemu su angažirane te jedinice.

(3) Lica raspoređena u jedinice civilne zaštite dužna su izvršavati naređenja komandira jedinice civilne zaštite u koju su raspoređena, a jedinice civilne zaštite dužne su izvršavati naređenja nadležnog štaba civilne zaštite.

(4) Niko nije dužan i ne smije izvršiti naređenja, ako je očito da bi time izvršio krivično djelo ili kršio međunarodno humanitarno pravo.

VII - POPUNA, MATERIJALNO OPREMANJE I EVIDENCIJA

1. Popuna civilne zaštite

Član 143.

(1) Pripadnici civilne zaštite raspoređuju se u službe zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite opšte i specijalizirane namjene, štabove civilne zaštite i na dužnosti povjerenika civilne zaštite.

(2) Raspored na dužnosti, iz stava 1. ovog člana, vrši se na zahtjev organa, odnosno pravnog lica, koji organizuju strukture civilne zaštite iz stava 1. ovog člana.

(3) Raspoređivanje obveznika civilne zaštite u strukture civilne zaštite, iz stava 1. ovog člana, vrše službe civilne zaštite općine, koje obveznika civilne zaštite vode u evidenciji.

(4) Raspoređivanje obveznika civilne zaštite vrši se prema kriterijima, koji se utvrde propisom iz člana 148. ovog Zakona.

2. Materijalno opremanje

Član 144.

(1) Štabovi, službe zaštite i spašavanja, jedinice i povjerenici civilne zaštite, opremaju se odgovarajućom opremom i materijalno-tehničkim sredstvima, koja su neophodna za njihovu ličnu zaštitu i za izvršavanje zadataka civilne zaštite iz njihove nadležnosti.

(2) Vrsta i količina sredstava i opreme, iz stava 1. ovog člana, utvrđuje se materijalnim formacijama, koje utvrđuje organ koji ih organizira, u skladu sa okvirnom ličnom i materijalnom formacijom štaba, službi i jedinica, te materijalnoj formaciji povjerenika civilne zaštite, koje donosi direktor Federalne uprave.

Član 145.

(1) Prilikom izvršavanja zadataka civilne zaštite, pripadnici štaba, službi zaštite i spašavanja, jedinica i povjerenici civilne zaštite, nose odjeću civilne zaštite, na kojoj je na vidnom mjestu istaknut znak civilne zaštite.

(2) Radi identificiranja i utvrđivanja položaja, pripadnici civilne zaštite tokom izvršavanja zadataka civilne zaštite dužni su nositi identifikacijsku iskaznicu pripadnika civilne zaštite (u daljnjem tekstu: lična karta za osoblje civilne zaštite), čiji je oblik i sadržaj usaglašen s Dopunskim protokolom I uz Ženevsku konvenciju o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba, od 12. avgusta 1949. godine.

(3) Direktor Federalne uprave donosi propis o odjeći i obući i oznakama specijalnosti jedinica i komandnih dužnosti pripadnika civilne zaštite, te propis o načinu upotrebe znaka civilne zaštite u miru i ratu i veličini i sadržaju identifikacijske iskaznice za pripadnike civilne zaštite

Član 146.

Sredstva i oprema za namjene, iz čl. 144. i 145. ovog Zakona, osiguravaju, i to:

- 1) pravna lica iz člana 32. ovog Zakona, rasporedom vlastitih materijalno-tehničkih sredstava za te namjene;
- 2) rasporedom materijalnih sredstava i opreme iz popisa, u skladu sa propisom iz člana 16. stav 2. ovog Zakona;
- 3) nabavkom novih nedostajućih sredstava i opreme.

Član 147.

Na sredstva i opremu, koja služi isključivo za potrebe civilne zaštite, ne plaćaju se carine i porezi, ako je to predviđeno zakonom ili drugim propisom Bosne i Hercegovine.

3. Evidencija

Član 148.

(1) O građanima koji podliježu obvezi civilne zaštite vodi se evidencija.

(2) Sadržaj i način vođenja evidencije, kriteriji za lica koja se vode u evidenciji i kriteriji za raspoređivanje obveznika civilne zaštite u strukture, iz člana 143. ovog Zakona, utvrđuje direktor Federalne uprave.

(3) Ustrojavanje evidencije obveznika civilne zaštite vrši se korištenjem podataka iz vojne evidencije, koju je vodilo Federalno ministarstvo odbrane do momenta prestanka s radom, kao i prikupljanjem potrebnih podataka na drugi način.

(4) Nadležni organi koji vode službene evidencije o građanima, dužni su, na zahtjev organa civilne zaštite, dati podatke iz te evidencije koji su potrebni za ustrojavanje evidencije pripadnika civilne zaštite.

VIII - OPERATIVNI CENTAR CIVILNE ZAŠTITE

Član 149.

(1) Radi stalnog prikupljanja podataka o svim vrstama pojava i opasnosti koje mogu dovesti do prirodne ili druge nesreće, kao i podataka o posljedicama koje su nastale pojavom prirodne ili druge nesreće po ljude i materijalna dobra na ugroženom području, obradu tih podataka i njihove distribucije nadležnim organima vlasti i pravnim licima, kao i prenošenje naredbi štaba civilne zaštite u vrijeme funkcioniranja tih štabova, formiraju se operativni centri civilne zaštite **112** (u daljnjem tekstu: operativni centar).

(2) Federalni operativni centar formira se u sastavu Federalne uprave, kantonalni operativni centar u sastavu kantonalne uprave civilne zaštite i općinski operativni centar u sastavu službe civilne zaštite općine.

(3) Dvije ili više susjednih općina, a naročito u gradovima s više općina, mogu formirati zajednički operativni centar, o čemu sporazumno odlučuju općinski načelnici tih općina.

Član 150.

(Brisan)

Član 151.

(1) Svaki operativni centar ima najmanje pet izvršilaca kada neprekidno funkcionišu 24 sata.

(2) Federalni i kantonalni operativni centar rade neprekidno 24 sata svaki dan, a općinski operativni centri rade prema potrebi, a najmanje osam sati svaki radni dan i za te potrebe mora biti zaposleno najmanje jedno lice.

(3) Pri određivanju dužine radnog vremena općinskog operativnog centra polazi se od procjene ugroženosti područja općine prirodnim i drugim nesrećama, veličine općine, broja stanovnika i drugih činjenica, koje su od značaja za određivanje radnog vremena tog centra, o čemu odlučuje općinski načelnik, na prijedlog službe civilne zaštite općine.

(4) Kada nastane prirodna ili druga nesreća na području općine ili postoji neposredna opasnost od nastanka te nesreće, općinski operativni centar radi neprekidno 24 sata svaki dan, za čije se potrebe angažuju sva lica koja su raspoređena za rad u tom centru, o čemu neposredno odlučuje općinski štab civilne zaštite, i centar radi neprekidno svaki dan dok postoji stanje prirodne ili druge nesreće, odnosno dok prestanak rada centra naredi općinski štab civilne zaštite.

Član 152.

Operativni centri prikupljaju i obrađuju podatke o svim oblicima opasnosti, vrše uzbunjivanje i upozoravanje građana, prenose naređenja nadležnog štaba civilne zaštite, oglašavaju prestanak opasnosti, te primaju, pripremaju i šalju izvještaje o poduzetim mjerama, provedenoj mobilizaciji i drugim mjerama i aktivnostima nadležnim organima vlasti, susjednim općinskim operativnim centrima, te operativnim centrima kantona, odnosno Operativnom centru Federacije.

Član 153.

(1) Operativni centri funkcioniraju tako što su svi organi vlasti, javna i druga preduzeća i druga pravna lica (u daljnjem tekstu: davaoci informacija) dužni operativnom centru stalno dostavljati sve podatke, koje u okviru obavljanja svoje redovne djelatnosti primijete ili saznaju, a koji se odnose na sve vidove pojava i opasnosti koje mogu dovesti do nastanka prirodne ili druge nesreće, odnosno sve podatke koji se odnose na posljedice nastale djelovanjem prirodne ili druge nesreće.

(2) Podatke iz stava 1. ovoga člana, kao i podatke o nesreći koja je već nastala, dužni su operativnom centru dostavljati i građani i sva udruženja građana, a prvenstveno udruženja speleologa, planinara, ronilaca, radio-amatera, gorske službe spašavanja, alpinista i sva druga udruženja, koja primijete ili saznaju za pojavu ili imaju obvezu pratiti, osmatrati i utvrđivati određene pojave i događaje, koji na bilo koji način mogu ugroziti život i zdravlje ljudi i materijalna dobra, odnosno koji mogu dovesti do nastanka prirodne ili druge nesreće.

(3) Prikupljanje podataka iz stava 1. ovog člana i praćenje situacije na ugroženom području, operativni centri mogu vršiti i putem geografsko-informacijskog sustava (GIS), za koji moraju biti obezbijeđena odgovarajuća materijalno-tehnička sredstva i kompjuterski programi.

Član 154.

(1) Za potrebe rada operativnih centara organiziraju se i održavaju vlastite veze, koje se stalno koriste za rad centra, a u uvjetima prirodnih i drugih nesreća koriste se i za potrebe štabova civilne zaštite općina, kantona i Federacije u upravljanju akcijama zaštite i spašavanja.

(2) Operativni centri koriste frekventni spektar elektromagnetnih radijskih valova, koje im, za potrebe upravljanja akcijama zaštite i spašavanja, odobrava organ uprave nadležan za promet i komunikacije.

(3) Operativni centri pri obavljanju svojih zadataka koriste veze javnih telekomunikacijskih pravnih lica, radija i televizije, elektroprivrede, željeznice, federalnih i kantonalnih organa uprave i drugih posjednika veza.

(4) Operativni centri mogu imati posebne veze namijenjene za zaštitu i spašavanje, za čije se korištenje ne plaćaju nikakve dažbine.

(5) Posjednici sistema veza, iz stava 3. ovoga člana, dužni su operativnim centrima omogućiti prvenstveno korištenje tih veza, a na zahtjev Federalnog štaba osloboditi zauzete kanale veza i ustupiti ih na korištenje operativnim centrima.

Član 155.

(1) Davaoci informacija, građani i udruženja građana, dužni su operativnom centru dostavljati sve podatke, koji se odnose na pojave i opasnosti koje mogu dovesti do nastanka prirodne ili druge nesreće, odnosno na posljedice koje su nastale djelovanjem sedećih prirodnih i drugih nesreća, i to: potresa; poplava; požara; klizanja tla i snježnih lavina i nanosa; nagomilavanja leda na vodotocima i komunikacijama; udara groma, jakih vjetrova, guste magle, jakih mrazeva, velikih vrućina i suša; saobraćajnih udesa u željezničkom, cestovnom, riječnom i zračnom saobraćaju; eksplozija, rušenja i drugih nesreća u rudnicima; ispuštanja ili prosipanja štetnih i otrovnih materija; zagađenosti riječnih tokova, zemljišta i okoliša; rušenja ili prelijevanja brana na hidroakumulacijama; havarija i većih kvarova u industrijskim postrojenjima; zaraznih bolesti kod ljudi (epidemije); zaraznih bolesti kod životinja (epizootije); zaraznih bolesti kod bilja (epifitije); radijacijsko-hemijsko-biološke kontaminacije; trovanja ljudi hranom ili vodom; oštećenjima električne ili vodovodne mreže, naftovoda, plinovoda, telekomunikacija ili saobraćajne mreže; pronalaženja minsko-eksplozivnih sredstava i neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS) i drugih pojava i opasnosti, koje svojim djelovanjem mogu ugroziti život i zdravlje ljudi i uništiti materijalna dobra.

(2) Podaci, iz stava 1. ovog člana, operativnom centru dostavljaju se odmah čim se primijeti ili sazna za opasnost koja može dovesti do nastanka prirodne ili druge nesreće, a kada nastane prirodna ili druga nesreća, dostavljaju se podaci o nastalim posljedicama po život i zdravlje ljudi i mjerama i aktivnostima koje se sprovode na spašavanju ljudi i materijalnih dobara na ugroženim područjima.

Član 156.

Javna i druga preduzeća za telekomunikacije na području Federacije dužna su osigurati besplatno pozivanje posebnog broja **112** s operativnim centrom, putem kojeg građani mogu u svakom trenutku tome centru dostaviti informacije (podatke) o svim vrstama opasnosti i pojavama koje mogu dovesti do nastanka prirodne i druge nesreće koje primijete ili za koje saznaju, odnosno podatke o nastradalim ili ugroženim ljudima od bilo koje opasnosti i nesreće, s tim što će, nakon međunarodnog uvezivanja Bosne i Hercegovine u sistem 112, javna i druga poduzeća za telekomunikacije biti dužna osigurati odgovarajuće uvezivanje tog broja sa operativnim centrima.

Član 157.

(1) U cilju stvaranja uslova da operativni centri mogu obavljati prijem i prenošenje informacija nadležnim organima ili obavještavati javnost o svim podacima koji se odnose na prirodne i druge nesreće i posljedicama koje su nastale, odnosno mjerama i aktivnostima koje se poduzimaju, davaoci informacija dužni su se sredstvima veze povezati s odgovarajućim operativnim centrom, i to:

1) Sa Federalnim operativnim centrom povezuju se sledeći organi i pravna lica:

- operativni centar Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova - Federalnog ministarstva unutarnjih poslova;
- pravna lica nadležna za telekomunikacije u Federaciji;
- Radio Federacije Bosne i Hercegovine;
- Federalna televizija;
- Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine;
- pravna lica i udruženja građana, koja su proglašena za službe zaštite i spašavanja Federacije;
- Javno preduzeće "Elektroprivreda BiH" Sarajevo i "Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosna" d.d. Mostar;
- Javno preduzeće za vodno područje sliva rijeke Save i javno vodoprivredno preduzeće sliva Jadranskog mora;
- Federalni meteorološki zavod;
- Federalna direkcija za civilnu avijaciju;
- Bosanskohercegovački auto-moto klub (BIHAMK);
- drugi imaoci sistema veze od značaja za Federaciju.

2) sa kantonalnim operativnim centrom povezuju se sedeći organi i pravna lica:

- operativni centar ministarstva unutrašnjih poslova kantona;
- profesionalna vatrogasna jedinica organizirana za nivo kantona;
- ispostave BIHAMK-a u kantonu;
- službe hitne pomoći, domovi zdravlja i klinički centri;
- radio i TV stanice kantona;
- zračne luke na području kantona;
- pravna lica i udruženja građana, koja su proglašena za službe zaštite i spašavanja kantona;
- javna vodoprivredna preduzeća koja postoje na području kantona.

3) sa općinskim operativnim centrom povezuju se sljedeći organi i pravna lica:

- operativni centri policijskih uprava ministarstva unutrašnjih poslova kantona;
- profesionalne i dobrovoljne vatrogasne jedinice organizirane u općini;
- hitne i druge zdravstvene službe osnovane u općini;
- radio i TV stanice u općinama;
- pravna lica i udruženja građana, koji su proglašeni za službe zaštite i spašavanja općina;
- radio-amateri i druga udruženja građana, imaoci radio-uređaja registriranih kod nadležnih organa.

(2) Federalni operativni centar povezuje se i s Državnom graničnom službom Bosne i Hercegovine, Agencijom za informiranje i zaštitu Bosne i Hercegovine, Ministarstvom odbrane Bosne i Hercegovine, Ministarstvom bezbjednosti Bosne i Hercegovine i Javnim radio-televizijskim servisom Bosne i Hercegovine, kao i sa Spasilačkim koordinacijskim središtem BiH (RCC) i odgovarajućim operativnim centrom civilne zaštite Republike Srpske i odgovarajućim Operativnim centrom civilne zaštite **Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine**.

(3) Povezivanje organa i pravnih lica, iz stava 1. ovog člana, sa odgovarajućim operativnim centrom vrši se prema posebnom planu veza, koji izrađuje Federalna uprava, u saradnji s resornim državnim i federalnim ministarstvom koji su nadležni za saobraćaj i veze, kantonalnim upravama civilne zaštite i službama civilne zaštite općina.

(4) **Federalni operativni centar funkcionalno se uvezuje sa Centrom BiH - 112 i tom centru stalno dostavlja sve podatke i informacije iz svoje nadležnosti, koje se posebnim propisom Vijeća ministara odrede za potrebe rada Centra BiH - 112, u skladu sa Okvirnim zakonom o zaštiti i spašavanju.**

(5) Kantonalni operativni centar i općinski operativni centar može se povezati i s drugim organima i pravnim licima, koji su od značaja za kanton, odnosno od značaja za općinu.

Član 158.

Direktor Federalne uprave propisuje organizaciju, uslove i način funkcioniranja operativnih centara iz člana 149. stav 2. ovog Zakona, kao i način dostavljanja i distribucije podataka iz člana 155. ovog Zakona.

Član 159.

(1) U slučaju pojave opasnosti ili nastanka određene prirodne ili druge nesreće, koja može ugroziti živote većeg broja ljudi i materijalna dobra na određenome području, obavlja se obavještanje i uzbunjivanje stanovništva, s ciljem da se blagovremeno preduzmu aktivnosti i mjere na zaštiti od mogućih posljedica.

(2) Uzbunjivanje se obavlja znakovima za uzbunjivanje, koji su jedinstveni za Federaciju.

(3) Znake za uzbunjivanje i postupke građana u slučaju opasnosti propisuje direktor Federalne uprave.

(4) Stanovništvo Federacije obvezno se upoznaje sa znacima za uzbunjivanje putem isticanja tih znakova na vidnim mjestima u zgradama i drugim objektima, gdje ljudi stanuju i rade.

Član 160.

(1) Za uzbunjivanje građana organiziraju se i osiguravaju odgovarajuća tehnička i druga sredstva čiju funkcionalnu provjeru, ispravnosti i tekuće održavanje obavljaju nadležni operativni centri.

(2) Operativni centar koji je dao znak opasnosti, neposredno nakon davanja znaka, dužan je upoznati građane i organe vlasti putem elektronskih medija o razlozima davanja znaka opasnosti.

Član 161.

(1) Obavještanje građana o opasnostima provodi se putem radio i TV stanica, razglasnim stanicama i drugim pogodnim zvučnim sredstvima.

(2) Radio i TV stanice dužne su određena obavještenja objaviti odmah, odnosno prekinuti emitiranje emisija, kako bi se obavještenja, koju daju operativni centri, brzo prenijele građanima.

Član 162.

(1) Elektroprivreda, vodoprivreda i druga pravna lica koji koriste hidrosisteme ili proizvodne pogone posebne namjene, dužni su osigurati pravovremeno izvješćavanje i, po potrebi, uzbunjivanje građana o opasnostima koje se mogu izazvati u hidrosistemima ili u posebnim proizvodnim pogonima.

(2) Pravna lica, iz stava 1. ovog člana, dužna su svojim sredstvima izgrađivati, održavati i dorađivati sredstva za uzbunjivanje u područjima koja mogu biti ugrožena.

Član 163.

(1) Vlasnici poslovnih, stambenih i drugih objekata dužni su ustupiti dio prostora za instaliranje uređaja i sredstava za potrebe operativnih centara.

(2) Građani, kao vlasnici stambenih objekata, mogu ustupiti dio prostora za instaliranje uređaja i sredstava za potrebe operativnih centara, ako se to ne može riješiti na drugi način.

(3) Rješenje o postavljanju sredstava i drugih uređaja iz st. 1. i 2. ovoga člana donosi služba civilne zaštite općine.

IX - OBUČAVANJE I OSPOSoblJAVANJE

Član 164.

(1) Radi sticanja stručnih znanja i vještina za zaštitu i spašavanje, građani su dužni obučavati se i osposobljavati, u skladu sa nastavnim planom i programom, kojeg donosi direktor Federalne uprave.

(2) Obučavanje građana za ličnu i uzajamnu zaštitu može se vršiti i putem sredstava masovnog informiranja (radio, TV) i na drugi pogodan način.

(3) Pripadnici štabova, službi zaštite i spašavanja, jedinica i povjerenici civilne zaštite dužni su obučavati se i osposobljavati za izvršavanje svojih zadataka u civilnoj zaštiti.

(4) Pored obveze, iz stava 3. ovog člana, komandanti, načelnici i članovi štabova i komandiri jedinica civilne zaštite, rukovodioci službi zaštite i spašavanja i rukovaoci specijalnim materijalno-

tehničkim sredstvima, dužni su obučavati se na specijalističkim kursovima, koji se, u pravilu, organizuju svake druge godine.

(5) Obučavanje i osposobljavanje, iz st. 2. i 3. ovoga člana, vrši se po nastavnim planovima i programima, koje donosi direktor Federalne uprave.

Član 165.

(1) Za potrebe obučavanja i osposobljavanja, iz člana 164. ovog Zakona, osniva se Federalni centar za obuku za zaštitu i spašavanje (u daljnjem tekstu: Federalni centar), koji se nalazi u sastavu Federalne uprave, a kantoni mogu osnivati centre za obuku za vlastite potrebe.

(2) Pored poslova obučavanja i osposobljavanja, iz člana 164. ovog Zakona, Federalni centar obavlja i sledeće poslove:

- 1) priprema i izdaje publikacije i stručnu literaturu za obuku;
- 2) obavlja obuku za potrebe pravnih lica, nevladinih organizacija i drugih organizacija od značaja za zaštitu i spašavanje;
- 3) štampa propise i publikacije za obuku;
- 4) provodi Program svjesnosti o opasnosti od mina i obavlja druge poslove u vezi obuke;
- 5) ispituje zaštitnu i spasilačku opremu, ako za to ispunjava zakonom propisane uslove.

(3) Poslovi iz ovog člana obavljaju se uz naknadu, koja se utvrđuje ugovorom. Ostvarena sredstva se koriste za potrebe Federalnog centra.

Član 166.

(1) Federalna uprava, u saradnji s federalnim ministarstvima i drugim organima federalne uprave, u okviru njihovog djelokruga, obavlja obučavanje njihovih službenika i namještenika za ličnu i uzajamnu zaštitu i osposobljava federalne službe zaštite i spašavanja, koje osniva Vlada Federacije, u skladu sa članom 124. ovog Zakona.

(2) Obučavanje i osposobljavanje štaba i jedinica civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja i povjerenika civilne zaštite u kantonu i općini, te građana za ličnu i uzajamnu zaštitu, obavljaju uprave civilne zaštite kantona, odnosno službe civilne zaštite općine.

Član 167.

(1) U osnovnom obrazovanju obvezatno se obrađuju osnovna znanja o opasnostima od prirodnih i drugih nesreća i načinu zaštite od tih nesreća.

(2) U srednjem i visokom obrazovanju obvezatno se izučavaju znanja i vještine o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća.

(3) Federalna uprava, u saradnji s Federalnim ministarstvom obrazovanja, nauke, kulture i sporta i odgovarajućim organima uprave kantona nadležnim za obrazovanje, sudjeluje u utvrđivanju programskih sadržaja i fonda sati za obučavanje za zaštitu i spašavanje lica iz st. 1. i 2. ovoga člana.

X - PROGRAMIRANJE I PLANIRANJE

Član 168.

Organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća obavlja se na osnovu programa razvoja i planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Član 169.

(1) Federalnim programom određuju se politika i strategija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, u kojima se definišu konkretni programi, projekti i inicijative usaglašene s utvrđenom politikom i strateškim pravcima razvoja zaštite i spašavanja.

(2) Federalnim programom osigurava se neprekidan proces razvoja cjelovitog i jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja na području Federacije.

(3) Federalni program, pored elemenata iz stava 1. ovog člana, sadrži:

- 1) zaključke iz Procjene ugroženosti Federacije;

- 2) podatke o stanju organiziranosti civilne zaštite i dostignutom stepenu zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća;
 - 3) preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi;
 - 4) osnovne ciljeve, zadatke i način ostvarivanja zaštite i spašavanja, sa smjernicama za organiziranje snaga i sredstava civilne zaštite, odnosno snaga zaštite i spašavanja;
 - 5) osnove za izradu programa obučavanja i osposobljavanja u zaštiti i spašavanju;
 - 6) smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje;
 - 7) **zadatke i način realizacije zadataka utvrđenih u Programu razvoja zaštite i spašavanja Bosne i Hercegovine;**
 - 8) pregled očekivanih troškova, sa izvorima financiranja.
- (4) Program, iz stava 1. ovog člana, donosi se za period od najmanje pet godina.

Član 170.

- (1) Zadaci utvrđeni u Federalnom programu razrađuju se u Federalnom planu, koji se izrađuje u skladu sa propisom Vlade Federacije, koji se donosi na osnovu člana 172. stav 3. ovog Zakona.
- (2) Realizaciju mjera zaštite i spašavanja i drugih zadataka, utvrđenih u planu zaštite iz stava 1. ovog člana, vrše federalna ministarstva i drugi organi federalne uprave, svaki u oblasti za koju su osnovani, a koordinaciju aktivnosti na vršenju tih zadataka ostvaruje Federalna uprava.

Član 171.

- (1) Planiranje zaštite i spašavanja mora se zasnivati na procjenama ugroženosti i drugim stručnim podlogama.
- (2) Procjenu ugroženosti Federacije od prirodnih i drugih nesreća izrađuje Federalna uprava, u saradnji sa federalnim ministarstvima, zavisno od oblasti koje su u njihovoj nadležnosti.
- (3) Direktor Federalne uprave propisuje metodologiju za izradu procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća za Federaciju, kanton i općinu.

Član 172.

- (1) Planovima zaštite i spašavanja osigurava se organizovano i usklađeno djelovanje za sprječavanje nesreća, odnosno smanjenje njihovih posljedica i što brže osiguranje osnovnih uvjeta za život u slučaju prirodne ili druge nesreće.
- (2) Federalni plan izrađuje Federalna uprava, u saradnji sa federalnim ministarstvima, a donosi ga Vlada Federacije.
- (3) Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, utvrđuje sadržaj i način izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Član 173.

- (1) Kantoni donose svoje programe i planove zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, u skladu sa ovim Zakonom i drugim propisima.
- (2) Kantonalni programi i planovi moraju biti usaglašeni sa Federalnim programom i Federalnim planom.
- (3) Procjenu ugroženosti kantona i kantonalne programe i planove izrađuje kantonalna uprava civilne zaštite, u saradnji sa kantonalnim ministarstvima, zavisno od oblasti koje su u njihovoj nadležnosti.
- (4) Na prijedlog vlade kantona, programe kantona donosi skupština kantona.
- (5) Kantonalne planove donosi vlada kantona, na prijedlog kantonalne uprave civilne zaštite.
- (6) Kantonalna ministarstva i drugi organi kantonalne uprave realiziraju mjere zaštite i spašavanja i druge zadatke utvrđene u planu zaštite i spašavanja kantona, svaki u oblasti za koju su osnovani, a koordinaciju aktivnosti na vršenju tih zadataka ostvaruje kantonalna uprava civilne zaštite.

Član 174.

- (1) Općine donose svoje programe i planove zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, u skladu sa ovim Zakonom i drugim propisima.
- (2) Općinski programi i planovi moraju biti usaglašeni s kantonalnim programima i planovima.

(3) Procjenu ugroženosti općine i općinske programe i planove zaštite i spašavanja izrađuje služba civilne zaštite općine, u saradnji sa službama za upravu općine, zavisno od oblasti koje su u njihovoj nadležnosti.

(4) Na prijedlog općinskog načelnika, općinsko vijeće donosi općinski program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

(5) Općinski plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća donosi općinski načelnik, na prijedlog službe civilne zaštite općine.

(6) Realizaciju mjera zaštite i spašavanja i drugih zadataka, utvrđenih u planu, iz stava 5. ovog člana, vrše sve općinske službe za upravu i drugi organi općinske uprave, svaka u oblasti za koju su osnovane, a koordinaciju aktivnosti na vršenju tih zadataka ostvaruje služba civilne zaštite općine.

Član 174a.

Kantonalni, odnosno općinski program razvoja, sadrže pitanja utvrđena u članu 169. stav 3. ovog Zakona, prilagođena stanju i potrebama kantona, odnosno općine.

XI - ANGAŽOVANJE SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE, GRAĐANA I PRAVNIH LICA NA ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Član 175.

(1) Kada se procijeni da postoji ili utvrdi da postoji mogućnost nastanka neke prirodne i druge nesreće, nadležni štabovi civilne zaštite i drugi organi za stručno–operativno rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja, obavezni su poduzeti odgovarajuće mjere pripravnosti, utvrđene planom zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, u cilju pripreme stanovništva, organa vlasti i pravnih lica za blagovremeno angažovanje na sprečavanju nastanka prirodne ili druge nesreće, odnosno radi angažovanja na spašavanju ugroženih ljudi i zaštiti materijalnih dobara.

(2) Angažiranje snaga i sredstava zaštite i spašavanja, organa uprave i drugih organa, pravnih lica i građana na zaštiti i spašavanju, u skladu sa članom 18. Zakona, vrše štabovi civilne zaštite općine, grada, kantona i Federacije, od momenta kada nadležni organ proglasi nastanak stanja prirodne ili druge nesreće i angažiranje traje do momenta kada nadležni organ proglasi prestanak stanja prirodne ili druge nesreće.

(3) Angažiranje snaga i sredstava, iz stava 2. ovog člana, vrši se tako što prvo općina angažira svoje snage i sredstva zaštite i spašavanja, pa ako te snage nisu dovoljne, onda se angažiraju snage i sredstva organa uprave i drugih organa općine i pravnih lica na nivou općine.

(4) Ako obim prirodne ili druge nesreće prevazilazi mogućnosti snaga i sredstava općine, iz stava 3. ovog člana, u tom slučaju se odmah angažiraju snage i sredstva zaštite i spašavanja kantona, na čijem je području nastala prirodna ili druga nesreća, odnosno snage i sredstva organa uprave i drugih organa kantona, kao i snage i sredstva zaštite i spašavanja drugih općina i njenih organa uprave i drugih organa i pravnih lica sa područja kantona, koje nisu pogođene prirodnom ili drugom nesrećom.

(5) Snage i sredstva Federacije angažiraju se u slučajevima kada snage i sredstva zaštite i spašavanja i druge snage sa područja kantona, na kojem djeluje prirodna ili druga nesreća, nisu dovoljne da efikasno izvrše spašavanje i zbrinjavanje ugroženih ljudi i materijalnih dobara i kada se ocijeni da je pomoć Federacije neophodna.

(6) Angažiranje snaga i sredstava zaštite i spašavanja kantona i općina sa područja kantona, vrši se na traženje općinskog štaba civilne zaštite općine, koja je pogođena prirodnom ili drugom nesrećom, a snaga i sredstva zaštite i spašavanja sa područja Federacije vrši se na traženje kantonalnog štaba civilne zaštite, na čijem je području nastala prirodna ili druga nesreća .

Član 176.

Građani, pripadnici štaba, jedinica i povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, privrena društva, društvene i humanitarne organizacije i druga pravna lica, dužni su, u skladu sa uvjetima propisanim zakonom i bez posebnog poziva, poduzimati potrebne mjere zaštite i spašavanja,

ako prirodna i druga nesreća zaprijeti ili nastupi iznenada, te su o tome obvezni odmah, na najbrži način, obavijestiti najbliži operativni centar ili službu civilne zaštite općine, odnosno policiju.

Član 177.

Građani i organizirane snage civilne zaštite i pravna lica, iz člana 176. ovog Zakona, dužni su postupiti po odluci organa vlasti, koje je proglasilo nastanak prirodne ili druge nesreće na određenom području i uzeti učešće u akcijama zaštite i spašavanja, prema vlastitim planovima i naredbama štaba civilne zaštite, koji na ugroženom području rukovodi akcijama zaštite i spašavanja.

Član 178.

(1) Vlasnici i korisnici nekretnina dužni su omogućiti da se na njihovim nekretninama provode radovi, neophodni za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća i opasnosti (rušenje objekata, uklanjanje materijala, rušenje stabala i sl.), koje naredi nadležni štab civilne zaštite.

(2) Vlasnici i korisnici opreme, odnosno materijalno-tehničkih sredstava (strojevi, cisterne, motorna vozila, zaprege, alati, sredstva veze i dr.), potrebna za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća, dužni su tu opremu i sredstva, zajedno s potrebnim ljudstvom, staviti na raspolaganje štabu civilne zaštite, koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na određenom području. O izuzetoj opremi i sredstvima štab vodi odgovarajuću evidenciju.

(3) Vlasnici zaliha hrane, medicinske opreme i lijekova, odjeće, obuće, građevinskog i drugog materijala, neophodnog za zaštitu i spašavanje ugroženog ili nastradalog stanovništva, dužni su ta sredstva i materijale staviti na raspolaganje nadležnom štabu civilne zaštite, koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja. O izuzetoj hrani, opremi, sredstvima i materijalu štab vodi odgovarajuću evidenciju.

XII – FINANSIRANJE I NAKNADE

1. Finansiranje civilne zaštite

Član 179.

Zaštita od prirodnih i drugih nesreća finansira se iz:

- 1) budžeta Federacije, kantona i općina;
- 2) sredstava pravnih lica;
- 3) osiguranja;
- 4) dobrovoljnih priloga;
- 5) međunarodne pomoći;
- 6) drugih izvora utvrđenih ovim i drugim zakonom.

Član 180.

(1) Sva pravna lica i građani koji obavljaju samostalnu djelatnost i državni organi svih nivoa vlasti u Federaciji dužni su plaćati posebnu naknadu za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, u visini od 0,5 % od osnovice koju čine isplaćene neto plaće zaposlenika u radnom odnosu i svih lica angažovanih po ugovoru o vršenju privremenih i povremenih poslova i po ugovoru o djelu.

(2) Posebna naknada, iz stava 1. ovog člana, obračunava se i uplaćuje istovremeno sa isplatom plaće.

(3) Za posebnu naknadu, koju obveznik nije uplatio u propisanom roku, plaća se kamata po stopi od 0,06 % dnevno za svaki dan zakašnjenja.

(4) Sredstva, ostvarena po odredbama st. 1. do 3. ovog člana, vode se na posebnom transakcijskom računu budžeta Federacije, kantona i općine. Od evidentiranih sredstava, iz stava 4. ovog člana, **15%** pripada Federaciji i služe isključivo za namjene iz člana 182. tač. 2. do 7; **25%** kantonu i služe isključivo za namjene iz člana 183. tač. 2. do 8; a **60%** općini u kojoj su ta sredstva ostvarena i služe isključivo za namjene iz člana 184. tačke 2. do 7 ovoga Zakona.

(5) Sredstva na transakcijskom računu, iz stava 4. ovog člana, ne gasu se istekom kalendarske godine, već se akumuliraju sa sredstvima koja se prikupljaju u toku naredne godine.

(6) Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, utvrđuje uvjete i način korištenja sredstava ostvarenih po osnovi posebne naknade iz stava 1. ovog člana.

(7) Federalni ministar financija-Federalni ministar finansija donijet će propis o načinu obračunavanja i uplati posebne naknade iz stava 1. ovog člana.

Član 181.

(1) U budžetu Federacije osiguravaju se potrebna finansijska sredstva za finansiranje obaveza Federacije, utvrđenih u članu 182. ovog Zakona.

(2) U budžetu kantona osiguravaju se potrebna sredstva za finansiranje obaveza iz člana 183., a u budžetu općine za obaveze utvrđene u članu 184. ovog Zakona.

(3) Federalna uprava, uprave civilne zaštite kantona i službe civilne zaštite općine, mogu ostvarivati dodatne prihode od obavljanja svoje osnovne djelatnosti, koji će služiti isključivo za finansiranje potreba iz čl. 182. do 184. ovog Zakona.

(4) Sredstva namijenjena za finansiranje zaštite i spašavanja, propisana posebnim zakonom, poput «markica solidarnosti» ili dio naplaćene premije osiguranja od požara i druga sredstva predviđena za te namjene, naplaćuju se i koriste za potrebe civilne zaštite za namjene utvrđene u ovom Zakonu.

Član 182.

(1) Federacija financira:

- 1) organiziranje, opremanje i rad Federalne uprave;
- 2) pripremanje, opremanje, **finansiranje** i obuku Federalnog štaba, službi zaštite i spašavanja, **operativnog centra, centra za obuku** i specijaliziranih jedinica civilne zaštite, koje formira Federacija i troškove njihovog učešća u provođenju mjera zaštite i spašavanja, po naređenju Federalnog štaba;
- 3) pružanje materijalne pomoći službama zaštite i spašavanja, a naročito za nabavku specifične opreme i obuku njenih članova za upotrebu te opreme;
- 4) pružanje materijalne pomoći kantonima i općinama za uklanjanje posljedica koje su nastale od prirodnih i drugih nesreća, sprečavanja nastajanja daljnjih šteta i osiguranja osnovnih uvjeta za život ljudi na ugroženom području;
- 5) istraživačke i razvojne projekte od značaja za organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- 6) prema potrebi, pružanje finansijske podrške kantonima i općinama za opremanje i obuku službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, **opremanje operativnih centara i udruživanja sredstava posebne naknade sa općinama i kantonima u zajedničkim projektima razvoja sistema zaštite i spašavanja**, te istraživačkih i razvojnih projekata od značaja za organizaciju i provođenje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- 7) obučavanje kantonalnih štabova civilne zaštite, u skladu sa članom 164. stav 5. ovog Zakona;
- 8) druge potrebe zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonom ili drugim propisima.

(2) Federacija može dio sredstava, iz člana 180. stav 4. ovog Zakona, koja pripadaju Federaciji, izuzetno, koristiti za finansiranje preventivnih mjera zaštite i spašavanja, pod uslovom da je dio sredstava za te namjene obezbijeden u Budžetu Federacije i ako su preventivne mjere utvrđene u Federalnom programu i godišnjem planu realizacije Programa, s tim da ta sredstva ne mogu biti veća od 20% sredstava koja se prikupe u toku budžetske godine.

(3) Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, odlučuje o korištenju sredstava za namjene iz stava 2. ovoga člana.

(4) Federacija može dio sredstava, iz člana 180. stav 4. Zakona, koja pripadaju Federaciji, izuzetno koristiti za nabavku i održavanje mašina i druge opreme potrebne za deminiranje i uklanjanje NUS-a.

Član 183.

(1) Kanton finansira:

- 1) opremanje, obučavanje i rad uprave civilne zaštite kantona;

- 2) pripremanje, opremanje, **finansiranje** i obuku kantonalnog štaba, službi zaštite i spašavanja, **operativnog centra, centra za obuku** i jedinica civilne zaštite koje ustrojava kanton, te troškove koji nastaju tokom njihovog sudjelovanja u provođenju mjera zaštite i spašavanja po naređenju kantonalnog štaba civilne zaštite;
- 3) opremanje i osposobljavanje privrednih društava i drugih pravnih lica, u dijelu kada postavljene zadatke tim društvima nadilaze njihove materijalne mogućnosti;
- 4) izgradnju i održavanje javnih skloništa;
- 5) saniranje dijela šteta nastalih prirodnom ili drugom nesrećom, u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima;
- 6) istraživačke i razvojne projekte od značenja za organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- 7) obuka stanovništva;
- 8) prema potrebi, pružanje finansijske podrške općinama u ostvarivanju njihovih zadataka zaštite i spašavanja, **a naročito za opremanje i obuku općinskih štabova civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja, jedinica civilne zaštite, operativnih centara civilne zaštite, pomoć u saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća i udruživanje sredstava posebne naknade sa općinama, kantonima i Federacijom u zajedničkim projektima razvoja sistema zaštite i spašavanja;**
- 9) druge potrebe zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonom ili drugim propisima.

(2) Sredstva, iz člana 180. stav 4. Zakona, ne mogu se koristiti za finansiranje skloništa iz tačke 4) stav 1. ovog člana.

(3) Kanton može dio sredstava, iz člana 180. stav 4. ovog Zakona, koja pripadaju kantonu, izuzetno, kao interventnu mjeru, koristiti za finansiranje preventivnih mjera zaštite i spašavanja, pod uslovom da je dio sredstava za te namjene obezbijeđen u budžetu kantona i ako su preventivne mjere utvrđene u programu razvoja i godišnjem planu realizacije tog programa, s tim da ta sredstva ne mogu biti veća od 20% sredstava koja se prikupe u toku budžetske godine.

(4) Vlada kantona, na prijedlog kantonalne uprave civilne zaštite, odlučuje o sredstvima iz stava 3. ovog člana.

Član 184.

(1) Općina finansira:

- 1) opremanje, obučavanje i rad službe civilne zaštite općine;
- 2) pripremanje, opremanje, **finansiranje** i obuku općinskih štabova civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja, **operativnog centra** i jedinica civilne zaštite koje organizira općina i povjerenika civilne zaštite općine, kao i troškove koji nastanu tokom njihovog sudjelovanja u provođenju mjera zaštite i spašavanja po naređenju općinskog štaba civilne zaštite;
- 3) opremanje pravnih lica, u dijelu kada postavljene zadatke tim licima nadilaze njihove materijalne mogućnosti;
- 4) prilagođavanje i održavanje drugih zaštitnih objekata potrebama sklanjanja ljudi i materijalnih dobara;
- 5) nabavku i održavanje sistema za uzbunjivanje stanovništva;
- 6) saniranje dijela šteta nastalih prirodnom i drugom nesrećom, u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima;
- 7) **prema potrebi, pružanje finansijske podrške drugim općinama, a naročito za opremanje i obuku štabova civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja, jedinica civilne zaštite, operativnih centara civilne zaštite i pomoć u saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća i mogu se koristiti za udruživanje sredstava posebne naknade sa općinama, kantonima i Federacijom, u zajedničkim projektima razvoja sistema zaštite i spašavanja;**
- 8) druge potrebe zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonom ili drugim propisima.

(2) Sredstva, iz člana 180. stav 4. ovog zakona, ne mogu se koristiti za finansiranje zaštitnih objekata iz tačke 4) stav 1. ovog člana.

(3) Općina može dio sredstava, iz člana 180. stav 4. ovog Zakona, koja pripadaju općini, izuzetno, kao interventnu mjeru, koristiti za finansiranje preventivnih mjera zaštite i spašavanja, pod

uslovom da je dio sredstava za te namjene obezbijeđen u budžetu općine i ako su preventivne mjere utvrđene u programu razvoja i planu zaštite i spašavanja općine, s tim da ta sredstva ne mogu biti veća od 20% sredstava koja se prikupe u toku budžetske godine.

(4) Općinski načelnik, na prijedlog službe civilne zaštite općine, odlučuje o korištenju sredstava iz stava 3. ovog člana.

Član 185.

Pravna lica, iz vlastitih sredstava, finansiraju troškove koji se odnose na pripremanje i opremanje štabova, povjerenika i jedinica civilne zaštite, koje osnivaju radi zaštite i spašavanja vlastitog ljudstva, imovine i drugih materijalnih dobara od opasnosti i djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

2) Naknade u civilnoj zaštiti

Član 186.

Građani kada učestvuju u zaštiti vlastite imovine i drugih materijalnih dobara u naselju u kome žive i pravna lica kada štite vlastita sredstva i imovinu i druga materijalna dobra koja koriste u svom radu nemaju pravo na naknadu za učešće u tim akcijama zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Član 187.

(1) Građani i pravna lica imaju pravo na naknadu za materijalna sredstva, stoku i opremu koja je data na korištenje civilnoj zaštiti tokom učešća u akcijama zaštite i spašavanja, vježbi ili obuke, kao i naknadu za nastale štete po tom osnovu, u skladu sa propisom Vlade Federacije, iz člana 16. stav 2. ovog Zakona.

(2) Građani i pravna lica čija je hrana i druga materijalna sredstva, iz člana 178. st. 2. i 3. ovog Zakona, uzeta za zbrinjavanje stradalog i ugroženog stanovništva, imaju pravo na naknadu za tu hranu, opremu i sredstva u iznosu koji se određuje prema mjesnim dnevnim tržišnim cijenama u maloprodaji na dan kada su ta hrana i sredstva predata.

Član 188.

Naknade iz čl. 16., 18., 19., 20., 21. i 178. ovog Zakona, isplaćuju se na teret općine, kantona ili Federacije, čiji je organ naredio učešće ljudi i materijalnih sredstava u zaštiti i spašavanju, a u ostalim slučajevima naknade isplaćuju pravna lica iz vlastitih sredstava, kod kojih su građani sudjelovali u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih sredstava.

Član 189.

(1) Pravna lica koja su namjerno ili zbog nepažnje prouzrokovala opasnosti, radi kojih su nastali troškovi u otklanjanju posljedica, dužna su naknaditi sledeće troškove:

- 1) troškove izvedenih zaštitnih i spasilačkih mjera;
- 2) troškove sanacije i dovođenja u prvobitno stanje;
- 3) troškove šteta fizičkim i pravnim licima.

(2) Ako je više pravnih lica, iz stava 1. ovoga člana, uzrokovalo nesreću, a ne može se utvrditi njihov pojedinačni udio, nastale troškove snose solidarno.

(3) Pravo na naknadu troškova, iz stava 1. ovoga člana, pripada onome ko je isplatio te troškove.

XIII – INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 190.

(1) Federalna uprava, u okviru svoje nadležnosti, obavlja poslove inspeksijskog nadzora, koji se odnose na organiziranje i funkcioniranje civilne zaštite iz nadležnosti Federacije, u federalnim organima uprave i drugim federalnim organima, kantonima, općinama i pravnim licima, a koja se odnose na sledeća pitanja:

- 1) provođenje ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu ovog Zakona;
- 2) pripreme federalnih ministarstava i drugih organa federalne uprave i službi zaštite i spašavanja koje organizira Federacija;

- 3) mjere zaštite i spašavanja koje proizlaze iz Federalnog plana;
- 4) pripreme civilne zaštite u pravnim licima, iz člana 32. ovog Zakona, od značaja za Federaciju;
- 5) izdvajanje i korištenje sredstava za finansiranje civilne zaštite;
- 6) obučavanje kantonalnih i općinskih štabova civilne zaštite i specijaliziranih jedinica civilne zaštite;
- 7) obučavanje kantonalnih i općinskih operativnih centara;
- 8) kontrolu kvalitete i primjenu standardnih operativnih procedura u procesu razminiranja NUS-a;
- 9) raspored ljudstva u civilnu zaštitu na nivou Federacije.

(2) Pri vršenju inspekcijskog nadzora, glavni federalni inspektor civilne zaštite može narediti praktičnu provjeru ili izvođenje vježbi civilne zaštite ili operativnih centara.

(3) Poslove inspekcijskog nadzora, iz stava 1. ovoga člana, obavljaju inspektori i drugi rukovodeći i ostali državni službenici iz Federalne uprave, koje rješenjem ovlasti direktor Federalne uprave.

(4) Direktor Federalne uprave donosi propis o sadržaju i načinu obavljanja inspekcijskog nadzora u zaštiti i spašavanju za federalnu i kantonalnu inspekciju.

Član 191.

(1) Kantonalna uprava civilne zaštite, u okviru svoje nadležnosti, obavlja poslove inspekcijskog nadzora koji se odnose na organiziranje i funkcioniranje civilne zaštite iz nadležnosti kantona u kantonalnim organima uprave i kantonalnim ustanovama, općinama i pravnim licima od značaja za kanton i općinu, a koja se odnose na sledeća pitanja:

- 1) provođenje ovog Zakona u pitanjima koja su u nadležnosti kantona i pripreme kantonalnih ministarstava i drugih organa kantonalne uprave;
- 2) provođenje ovog Zakona u pitanjima koja su u nadležnosti općina i pripreme općinskih službi za upravu;
- 3) pripreme u službama zaštite i spašavanja koje organizira kanton i općina;
- 4) mjere zaštite i spašavanja koje proizlaze iz plana zaštite kantona i općina;
- 5) pripreme civilne zaštite u pravnim licima, iz člana 32. ovog Zakona, od značaja za kanton i općinu;
- 6) izdvajanje i korištenje sredstava za finansiranje civilne zaštite i skloništa;
- 7) obučavanje kantonalnog i općinskih štabova civilne zaštite i jedinica civilne zaštite kantona i općina;
- 8) obučavanje kantonalnog i općinskih operativnih centara;
- 9) raspored ljudstva u civilnu zaštitu u kantonu i općinama.

(2) Poslove inspekcijskog nadzora, iz stava 1. ovoga člana, vrše inspektori i drugi državni službenici, koje rješenjem ovlasti direktor kantonalne uprave civilne zaštite.

XIV – RADNI ODNOSI

Član 192.

(1) Na službenike i namještenike Federalne uprave primjenjuju se propisi koji važe za službenike u organima uprave Federacije, ako ovim zakonom nije drugačije urađeno.

(2) Kada to zahtijevaju potrebe službe (dežurstvo, obuka i vježbe, provjere spremnosti štabova, jedinica i službi civilne zaštite, akcije zaštite i spašavanja, te drugi neodložni poslovi), službenici i namještenici Federalne uprave dužni su te poslove obavljati i duže od punog radnog vremena, u skladu sa zakonom.

(3) Zbog posebnih uvjeta rada, težine i prirode poslova i odgovornosti za njihovo obavljanje, u budžetu Federacije se visina sredstava za plaće rukovodilaca, službenika i namještenika Federalne uprave određuje kao u federalnim organima uprave, uvećana do 20 %. Vrsta poslova i broj izvršilaca, koji ostvaruju ovo pravo, utvrđuje se Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalne uprave.

(4) Za pripadnike timova za deminiranje, koje organizuju Federalna i kantonalne uprave civilne zaštite, koji se angažuju na poslovima deminiranja i uklanjanja NUS-a, pored prava utvrđenih Zakonom o deminiranju u Bosni i Hercegovini, obezbjeđuje se i poseban dodatak u visini od najmanje

50% do 120% od osnovne plate namještenika srednje školske spreme, zbog posebnih uslova rada, specifičnosti u obavljanju poslova i opasnosti po život na obavljanju poslova deminiranja. Taj dodatak pripada samo onda kada pripadnici tih timova neposredno na terenu obavljaju poslove deminiranja.

(5) Pravilnikom o plaćama i naknadama Federalne uprave, odnosno kantonalne uprave civilne zaštite, određuju se radna mjesta i pripadajući procenat posebnog dodatka iz stava 4. ovog člana.

(6) Sredstva, iz stava 4. ovog člana, obezbjeđuju se u budžetu Federacije, na prijedlog Federalne uprave, odnosno budžetu kantona, na prijedlog kantonalne uprave civilne zaštite.

(7) Odredbe ovoga člana primjenjuju se i na timove za deminiranje koje formira općina.

(8) Kantoni i općine će svojim propisom utvrditi analogne kriterije iz ovog člana za plate zaposlenika u kantonalnim upravama civilne zaštite i službama civilne zaštite općina.

XV - PRIZNANJA I NAGRADE U CIVILNOJ ZAŠTITI

Član 193.

(1) Za naročite uspjehe u organiziranju i provođenju priprema, obučavanju i ostvarenim rezultatima u provođenju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, štabovima, jedinicama i povjerenicima civilne zaštite, službama zaštite i spašavanja, organima uprave, humanitarnim organizacijama, udrugama građana, operativnim centrima, drugim pravnim licima i pojedincima, mogu se dodjeljivati priznanja i nagrade civilne zaštite.

(2) Vlada Federacije, na prijedlog direktora Federalne uprave, propisat će vrstu, kriterije i postupak za dodjelu priznanja i nagrada civilne zaštite.

XVI – KAZNE ODREDBE

Član 194.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice :

- 1) ako ne provodi odgovarajuće pripreme ili ne donese i razradi svoj plan zaštite i spašavanja, ili ne upozna svoje zaposlenike i organe rukovođenja i upravljanja, jedinice ili druge oblike organiziranja civilne zaštite s planiranim aktivnostima i mjerama zaštite i spašavanja ili ih ne opremi i osposobi za njihovo djelovanje i učešće u zaštiti i spašavanju (član 32. st. 1. i 2.);
- 2) ako, u uvjetima vođenja akcija zaštite i spašavanja, svoju redovnu djelatnost ne prilagodi potrebama zaštite i spašavanja (član 32. stav 3.);
- 3) ako u roku ne dostavi podatke o postojanju opasnosti koje proisteknu iz njegove djelatnosti (član 32. stav 4.);
- 4) ako operativnim centrima i organima civilne zaštite ne daju prvenstvo u korištenju telekomunikacijskih i informacijskih sistema i veza (član 35.);
- 5) ako ne daje materijalna sredstva za potrebe civilne zaštite (član 36.);
- 6) ako ne nabavi ili ne drži u funkcionalnom stanju potrebna sredstva i opremu za zaštitu i spašavanje (član 47.);
- 7) ako ne izgradi i ne održava sklonište (član 52. stav 2.);
- 8) ako ne vrše izgradnju zaklona iz člana 52. stav 3. ovog Zakona;
- 9) ako ne održava sklonište u ispravnom i funkcionalnom stanju (član 59. stav 2);
- 10) ako koristi javno sklonište suprotno ugovoru o zakupu (član 60. stav 1.);
- 11) ako po nalogu nadležnog štaba ne vrši prijem na privremeni smještaj građane i materijalna dobra s ugroženog područja (član 70.);
- 12) ako ne provodi naređena mjere i postupke zamaćivanja, kao zamaćivanje javnih mjesta, ulica i objekata (član 71. st. 3. i 4.);
- 13) ako ne obezbjeđuje uvjete za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od RHB kontaminacije (član 76.);
- 14) ako ne osigura prisustvo odgovarajućih spasilačkih službi za spašavanje kupaca-utopljenika (član 80. stav 2.);

- 15) ako bez ovlaštenja ili suprotno važećim propisima obavlja poslove uklanjanja i uništavanja NUS-a (član 88. i član 89. stav 2.);
 - 16) ako za potrebe stanovništva na području općine ne osigura odgovarajuće rezerve krvi i krvne plazme (član 91. stav 1.);
 - 17) ako ne sudjeluje u otklanjanju posljedica i provođenja aktivnosti i mjera asanacije (član 95. stav 2.);
 - 18) ako ne provodi zaštitu i spašavanje u rudnicima (član 102.);
 - 19) ako ne provodi operativne mjere zaštite i spašavanja (član 122. stav 4.);
 - 20) ako operativnim centrima ne ustupi na korištenje veze, kao i ne osigura uspostavu posebnih, besplatnih veza namijenjenih zaštiti i spašavanju (član 154. st. 3. i 5.);
 - 21) ako operativnim centrima ne dostavlja podatke o pojavama iz člana 155. ovog Zakona;
 - 22) ako se ne poveže s odgovarajućim operativnim centrom iz člana 157. ovog Zakona;
 - 23) ako operativnim centrima ne dostavi određene podatke (član 158.);
 - 24) ako ne osigura pravovremeno izvješćavanje i uzbunjivanje stanovništva o opasnostima izazvanim na hidro-sistemima ili proizvodnim pogonima posebne namjene ili ne izradi, doradi i ne održava te sisteme ili se ne uključi u sistem za uzbunjivanje u Federaciji (član 162. st.1. i 2.);
 - 25) ako ne poduzme potrebne mjere zaštite i spašavanja od prirodne ili druge nesreće kada nastupi iznenada ili o tome ne obavijesti nadležni organ (član 176.);
 - 26) ako ne izda odgovarajuće potvrde vlasnicima i korisnicima opreme, odnosno vlasnicima zaliha hrane, medicinske opreme i lijekova (član 178.);
 - 27) ako ne plaćaju posebnu naknadu za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, iz člana 180. stav 2. ovog Zakona.
- (2) Za prekršaj, iz stava 1. ovog člana, kaznit će se novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 195.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:
- 1) ne učestvuje u pripremi i provođenju zaštite i spašavanja i ne ostvaruju koordinaciju i saradnju s nadležnim organima i službama, odnosno štabovima civilne zaštite ili u svojim programima rada ne utvrdi zadatke i organiziranje djelovanja u zaštiti i spašavanju (član 33.);
 - 2) ne daje podatke i obavještenja iz svojih istraživanja, koja su od značaja civilnu zaštitu (član 34.);
 - 3) svoj plan zaštite i spašavanja ne uskladi s odgovarajućim višim planom zaštite (član 46. stav 2.);
 - 4) nadležnom organu neje podatke o objektima i korisnicima i stanju sredstava i opreme za zaštitu i spašavanje (član 47. stav 1.);
 - 5) ne provodi preventivne mjere zaštite i spašavanja (član 122. stav 3.);
 - 6) ne ustupi dio poslovnog, stambenog ili drugog objekta za instaliranje uređaja i sredstava za osmatranje i uzbunjivanje (član 163. stav 1.).
- (2) Za prekršaj, iz stava 1. ovog člana, kaznit će se novčanom kaznom od 250,00 KM do 1.000,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 196.

Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj građanin:

- 1) ako ne dadne na privremeno korištenje civilnoj zaštiti sredstva, zemljište, objekte i druga sredstva (član 16. stav 1.);
- 2) ako se ne odazove pozivu nadležnog štaba, uprave ili službe za upravu, radi učestvovanja u zaštiti i spašavanju (član 17);
- 3) ako ne provodi mjere i postupke lične i uzajamne zaštite (član 41);
- 4) ako na stambenoj zgradi ne izgradi ojačanu prvu ploču, tako da ona izdrži urušavanje tog objekta (član 52. stav 3.);
- 5) ako ne pruži pomoć u zbrinjavanju ugroženih i nastradalih građana (član 68. stav 3.);

- 6) ako ne izvrši naređene mjere i postupke zamračivanja (član 71. stav 3.);
- 7) ako ne koristi sredstva za ličnu RHB zaštitu (član 74. stav 1.);
- 8) ako ne obavijesti nadležni organ o otkrivenom NUS-a (član 87.);
- 9) ako ne izvršava naređenja komandira jedinice civilne zaštite (član 142. stav 3.);
- 10) ako se kao pripadnik štaba, službe zaštite i spašavanja i jedinice civilne zaštite ili kao povjerenik civilne zaštite ne odazove pozivu radi obuke (član 164. st. 3. i 4.);
- 11) ako ne poduzme potrebne mjere zaštite i spašavanja od prirodne ili druge nesreće kada nastupi iznenađa ili o tome ne obavijeste nadležni organ (član 176.);
- 12) ako onemogućuje provođenje radova ili ne ustupi materijalno-tehnička sredstva, hranu, medicinsku opremu, lijekove, odjeću, obuću, građevinski i drugi materijal, kada to zahtijevaju potrebe zaštite i spašavanja (član 178.).

Član 196a.

Novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM kaznit će se za prekršaj rukovodilac organa ako:

- 1) ne osnuje službu civilne zaštite općine, u skladu sa ovim Zakonom (član 31.);
- 2) ne organizuje operativni centar i ne obezbijedi njegov rad (član 149.);
- 3) sredstva, iz stava 1. člana 180. ovog Zakona, koristi za namjene koje nisu utvrđene u članu 180. stav 4. ovog Zakona.

XVII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 197.

(1) Kantoni i općine će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, dovršiti postupak organiziranja kantonalnih uprava civilne zaštite, odnosno općinskih službi civilne zaštite, te preuzeti poslove, službenike i namještenike, sredstava i opremu, dokumentaciju i arhivu civilne zaštite iz uprava i ureda odbrane Federalnog ministarstva odbrane u kantonu i općini, u skladu sa ovim Zakonom.

(2) Kantoni i općine će, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, dovršiti konstituiranje kantonalnih i općinskih štabova civilne zaštite, u skladu sa ovim Zakonom.

(3) Kantoni i općine su dužni, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, svojim propisima urediti pitanja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, koja su ovim Zakonom stavljena u nadležnost kantona, odnosno općine, odnosno da svoje propise u toj oblasti usklade sa odredbama ovog Zakona.

Član 198.

(Brisan)

Član 199.

(1) U skladu sa Izlaznom strategijom održivosti timova za deminiranje i uklanjanje neeksplozivnih ubojnih sredstava civilne zaštite od 01.01.2010. do kraja 2019. godine Vlade Federacije, V. broj: 655/09, od 27.08.2009. godine, sredstva za finansiranje ovih poslova do 2019. godine, osiguravaju se u Budžetu Federacije, na prijedlog Federalne uprave.

(2) Za vršenje koordinacije poslova u oblasti deminiranja i uklanjanja NUS-a u kantonima i općinama nadležni su organi uprave za civilnu zaštitu i općinske službe civilne zaštite.

(3) Zaposlenici iz Programa deminiranja Federacije Bosne i Hercegovine, koji su imali ugovor o radu na određeno vrijeme sa Federalnom upravom, u skladu sa Zakonom o radu ("Službene novine Federacije BiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03), od 16.01.2008. do 31.12.2009. godine, preuzimaju se u radni odnos na neodređeno vrijeme i stiču radnopravni status koji važi za državne službenike i namještenike u organima državne službe u Federaciji, s tim što deminirani moraju ispunjavati uslove utvrđene Zakonom deminiranja Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 5/02), imati važeće ovlaštenje za obavljanje tih poslova, koje izdaje Minski akcijski centar Bosne i Hercegovine (BHMAL), kao i odgovarajuće uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti za obavljanje tih poslova.

(4) Uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti zaposlenika, iz stava 3. ovog člana, izdaje nadležna specijalistička zdravstvena ustanova, koju odredi Federalna uprava i važi jednu godinu. Svake godine, na isti način vrši se obnavljanje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti. Ukoliko deminer ne dobije uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti, njegov daljnji radno-pravni status reguliše se u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima.

(5) Raspored i postavljanje zaposlenika, iz stava 3. ovog člana, vrši se rješenjem, koje donosi Federalna uprava, bez objavljivanja javnog konkursa, odnosno oglasa. Raspored i postavljanje zaposlenika sa višom školskom spremom i srednjom stručnom spremom vrši se u skladu sa Zakonom o namještenicima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 49/05), a zaposlenika sa visokom stručnom spremom u skladu sa Zakonom o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 29/03, 39/04, 54/04, 67/05 i 8/06), na radna mjesta koja su utvrđena u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji Federalne uprave, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(6) Kantonalne uprave za civilnu zaštitu pripadnicima svojih timova za deminiranje osigurat će pravo na stalni radni odnos i radno-pravni status, koji važi za državne službenike i namještenike organa državne službe u Federaciji, koji su se na dan stupanja na snagu ovog zakona zatekli na radu u kantonalnim upravama po osnovu ugovora o radu na određeno vrijeme, pod uslovima i na način utvrđen u st. 3, 4. i 5. ovog člana.

Član 200.

(1) Vlada Federacije, Federalna uprava i druga federalni organi uprave donijet će propise za koje su ovlašteni ovim Zakonom, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(2) Kantoni i općine i pravna lica uskladit će svoju organizaciju civilne zaštite s odredbama ovog Zakona najkasnije u roku od tri mjeseca od dana donošenja propisa iz stava 1. ovoga člana.

Član 201.

(1) Kantonalne uprave civilne zaštite dužne su sva javna skloništa koja pripadaju općini i gradu, kao i sva finansijska sredstva ostvarena po osnovu prikupljenih sredstava za skloništa i u skladu sa evidencijama o prilikovima tih sredstava iz općina do dana stupanja na snagu ovog Zakona, prenijeti u nadležnost općinskih i gradskih službi civilne zaštite.

(2) Obaveza, iz stava 1. ovog člana, izvršiće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona, o čemu će vlada kantona donijeti odgovarajući akt, na prijedlog kantonalne uprave civilne zaštite.

Član 202.

(Brisan)

Član 203.

(1) Vlada Federacije odlučuje o davanju na korištenje organima civilne zaštite objekata, magacina, sredstava, opreme, dokumentacije i drugih sredstava potrebnih za zaštitu i spašavanje iz nadležnosti Federalnog ministarstva odbrane, koja se ne rasporede do dana prestanka s radom tog ministarstva.

(2) Dodjela sredstava, iz stava 1. ovoga člana, organima civilne zaštite obavlja se na prijedlog Federalne uprave, u skladu sa članom 7. Zakona o prestanku važenja Zakona o odbrani Federacije Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH», broj 2/06).

Član 204.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

NAPOMENA:

- Izmjene i dopune Zakona objavljene su u „Službenim novinama Federacije BiH“ broj 43/10, a stupile su na snagu 27.07.2010. godine, i u tekstu su označene **boldirano**.